

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу Тхьаклуушынэ Аслъан къызыхъугъэ мафэм ехъулэу къыфэклогъэ шлуфэс телеграммэхэр

Лъытэныгъэ зыфэсшырэ
Аслъан Кытэ ыкьор!

Укызыхъугъэ мафэм фэшI сыпфэгущо!
Уиофшлэгъухэмрэ уичылпэгъухэмрэ узэр-
шэрэ опытышхо зилэ, зилоф хэшылкI ин физилэ
цыфэу ары, о пшъхэкIи, Иофэу узфэгъзагъэм-
кIи нэшэнэ шъхалэу уилэхэр ахэм агъэлаплэх.

Регионым экономикэмкIэ иамалхэр гъэпытэ-
гъэнхэм, социальнэ лъэныкъом хэхьоньгъэ егъэ-
шыгъэным, цыфхэм ящылэкIэ нахьышIу
шыгъэным япкыгъэ гухэлъэу уилэхэм ягъэцэкIэн
гъэхъагъэ щыпшынуу пфэсэлэ. АщкIэ анахь
мэхъанэ зилэу шытыр республикэм щыпсэурэ
цыфхэм зэкъошныгъэ-здэгъэштэныгъэу азыфагу
илыыр къэухъумэгъэныр ары.

Псауныгъэ пытэ уилэу, шлоу щылэр зэкIэ къыб-
дэхъоу упсэунэу пфэсэлэ.

Владимир ПУТИН

Лъытэныгъэ зыфэсшырэ
Аслъан Кытэ ыкьор!

Укызыхъугъэ мафэм фэшI сыпфэгущо!
Урысые Федерацием и Къыблэ федеральнэ
шъолтыр хэхьэрэ регионэу мэхъанэшхо зилэу шы-
тым пэцъныгъэ дызеохъэ. Псауныгъэ пытэ уилэу,
Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу узэрэщытым
епхыгъэ пшъэдэкIыж зыхэлэ Иофэу бгъэцэкIэрэм
гъэхъэгъэхохэр щыпшынуу пфэсэлэ.

Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ
и Къэралыгъо Думэ
и Тхьаматэу Борис ГРЫЗЛОВ

Лъытэныгъэ зыфэсшырэ
Аслъан Кытэ ыкьор!

Укызыхъугъэ мафэм фэшI сыпфэгущо!
Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу ИэнагIэ узэр-
Iутым епхыгъэ Иофэу бгъэцэкIэрэмкIэ респу-
бликэм социальнэ-экономикэ хэхьоньгъэу ышIырэм
джыри нахь зиушъомбгъуным иамалыкIэхэм якъы-
хэхын, инвестициехэр нахьыбэу ащ къыгъэхъэгъэн-
хэм, общественнэ-политикэ зыпкытыныгъэр гъэ-
пытэгъэным уилахышхо ахэошIыхъэ.

Республикэм ыпашхъэ ит политикэ, социальнэ-
экономикэ пшъэрылгъэм язэшIохынкIэ опытыш-
хоу пIэкIэлтымрэ уиоф фыуилэ хэшIыкIышхомрэ
яшIуагъэ тапэкIи къызэрэкIощтым сицыхъэ тель.

Адыгеим щыпсэурэ цыфхэм зэдэгъэштэныгъэрэ
зэгурылоньгъэрэ азыфагу илгынхэмкIэ, якульту-
рэхэр зэлыгIэсынхэмкIэ ыкIи хэхьоньгъэ ашIы-
нымкIэ, нэбгырэ пэпчъ епсыгъэ щылэкIэшIу ил-
ным тегъэпсыхъэгъэ амалхэр ягъэгъотыгъэнхэмкIэ
тапэкIи гъэхъагъэхэр пшIынхъу пфэсэлэ.

Псауныгъэ пытэ уилэу, дунаир мамырынэу, о
пшъхэкIи, къыппэблагъэхэмкIи насыпрэ щылэ-
кIэшIурэ шъуилэнуу шъуфэсэлэ!

Лъытэныгъэ къыпфэзышIэу, Урысые
Федерацием и Президент Къыблэ федеральнэ
шъолтырымкIэ иполномочнэ дIыкIоу
Владимир УСТИНОВ

Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу
А. К. Тхьаклуушынэм къызыхъугъэ мафэм фэшI къы-
фэгущылауагъэх Урысые Федерацием и Президент и
Администрацияе ИофшIэхэр, Урысые Федераци-
ем иминистерствэхэм, иведомствэхэм, Урысые Фе-
дерацием ирегионхэм, Къыблэ федеральнэ шъол-
тырым, Темыр-Кавказ федеральнэ шъолтырым,
Адыгэ Республикэм ялэшхъэтетхэр, Адыгэ Респу-
бликэм имуниципальнэ образованиехэм япашхэр.

утыгъэхэу:

- а) Иоф зышIэхэрэм — сомэ 5691-рэ;
- б) пенсионерхэм — сомэ 4490-рэ;
- в) кIэлэцIыкIухэм — сомэ 5400-рэ.

2. Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфI 10
зытешIэкIэ, мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекбуапэ,
бэдзэогъум и 8, 2011-рэ илъэс
N 134

РЕСПУБЛИКЭМ и Иофхэм атегушылауагъэх

Адыгеим и Лышхъхъэу Тхьа-
клуушынэ Аслъан, Германием
мы лъэхъаным зипсауныгъэ
щызыгъэпытэрэм, тыгъуасэ ви-
деосвязь дырялауагъ.

Адыгэ Республикэм и Пре-
мьер-министрэу Къумпыл
Мурат АР-м и Лышхъхъэу къы-
филотагъ лэжыгъэм илухы-
жын зэрэкIорэм, псыр къызы-
дэкIым къызыдихыгъэ тхьа-
мыкIагъэхэм ядэгъэзыжын
епхыгъэ Иофтхьабзэхэу зэра-
хъэхэрэм афэгъэхьыгъэу. Тхьа-
клуушынэ Аслъан анахъэу анаIэ
зытыраригъэдзагъэхэм ащыщ
цыфхэм япсауныгъэ игъэпытэн
епхыгъэ физкультурнэ комплек-
сэу ыкIи зыщесыштхэ бассей-
нэу республикэм икьэлэ шъхьа-
Iэ шагъэпсыхэрэм яшIын нахь
псынклэу ухыгъэным пае феде-
ральнэ гупчмрэ партиеу «Еди-
ная Россия» зыфилорэмрэ нахь
гъусэныгъэ пытэ адырялэныр.

Зэдэгущылауагъ ыкIэм Къум-
пыл Мурат Тхьаклуушынэ Ас-
лъан фэгущылауагъ къызыхъугъэ

мафэм фэшI ыкIи нахь псын-
клэу къыгъэзэжыгъэм зэра-
шIоигъор рилуагъ.

Адыгэ Республикэм и
Лышхъхъэу ипресс-кIулыкъу

* * *

Мы мэфI дэдэм Адыгэ Рес-
публикэм и Лышхъхъэу Тхьа-
клуушынэ Аслъан телефон зэ-
дэгущылауагъ дыриIагъ Адыгэ-
къалэ имэрэу Хьатэгъу Нал-
бий. Республикэм и Лышхъхъэу
къыкIэупчIагъ къалэм иИофхэм
язытет, сымэдджэщым ишIын
зэрэкIорэм, программэу «Уры-
сыем и Къыблэ» зыфилорэм
къыдилыгъэрэ Иофтхьабзэхэм
ащыщхэм ягъэцэкIэн зэрэлъы-
кIуатэрэм, нэмыкI Иофыгъохэ-
ми.

Адыгэкъалэ ипашэ Иофхэм
язытет Лышхъхъэр щигъэгъо-
загъ, ащ ипсауныгъэ зыпкэ зэ-
риуцожьырым зэригъэгущIо-
хэрэр рилуагъ ыкIи къызыхъу-
гъэ мафэм ехъулэу фэгущы-
лауагъ.

КАНДИДАТУРЭХЭМ адырагъэштагъ

Тыгъуасэ, бэдзэогъум и 12-м, правопорядкэмкIэ АР-м ико-
ординационнэ Совет зымычзэу зэхэсыгъоу иIагъэм тхьамэ-
тагъор щызэрыхагъ АР-м и Лышхъхъэу ипшъэрылхэр зы-
гъэцэкIэхэу Къумпыл Мурат. АР-м хэгъэгущылауагъ ИофхэмкIэ
иминистрэ игуадзэу агъэнэфэштхэм якандидатурэхэм ащ ша-
хэплагъэх.

Министерствэм ипашэу Александр Речицкэм а ИэнагIэм
Iуагъэхъанэу къыгъэлэгъуагъэх республикэм икриминальнэ
милицияе илъэсыбэрэ ипэщэгъэ Лъэхъэтыкъо Аскэррэ
СледствиехэмкIэ гъэIорышIаплэм илъэсий хъугъэу пэцъныгъэ
дызезыхэрэ Владимир Дайнекэрэ якандидатурэхэр. Коорди-
национнэ Советым хэтхэм здырагъаштэу Лъэхъэтыкъо Аскэр
хэгъэгущылауагъ ИофхэмкIэ министрэм игуадзэу, полицием ипа-
щэу агъэнэфэныр, Владимир Дайнеко министрэм игуадзэу зи-
пэщэгъэ гъэIорышIаплэм къытенэжыныр игъоу алъытагъ.
Лъэхъэтыкъо Аскэр общественнэ рэхъатныгъэм лъыплгъэрэ
подразделениехэми афэгъэгъэгъэшт. Мыхэм анэмыкIэу Иоф зэ-
фэшхъафхэм язэшIохын фэгъэгъэгъэнэу ящэнэрэ гуадзэу Ев-
гений Долматовым икандидатурэ ежъ министрэм къыгъэ-
лэгъуагъ. Ар нахьыпэкIэ къалэу Волгоград и УВД ипэщэгъ,
тхьамафэкIэ узэкIэлэбэжыгъэм, координационнэ Советым изэ-
хэсыгъо ащ шыдырагъэштагъ.

Законом къызэрэдилыгъэрэм тетэу АР-м хэгъэгущылауагъ ИофхэмкIэ
иминистрэ игуадзэхэр, щыри, УФ-м хэгъэгущылауагъ ИофхэмкIэ
иминистрэу Рашид Нургалиевым къыгъэнэфэштхы.

ХЪУТ Нэфсэт.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

2011-рэ илъэсым ия II-рэ квартал урыпсэунымкIэ анахь ахъщэ макIэр
гъэунэфыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Респу-
бликэм урыпсэунымкIэ анахь ахъщэ макIэр шы-
гъэунэфыгъэным ехьылауагъ» зыфилорэм те-
гъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэ-
хэм я Кабинет унашъо ешIы:

1. 2011-рэ илъэсым ия II-рэ квартал урып-
сэунымкIэ анахь ахъщэ макIэр мыщ тетэу гъэ-
унэфыгъэнэу:

- 1) нэбгырэ тельтэу — сомэ 5353-рэ;
- 2) Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыфхэр
социальнэ-демографии куп шъхьалэхэмкIэ зте-

ЕкIолIакIэхэр щыгъафрыгъэх

Муниципальнэ образование «Къалэу Мыекъуапэ» 2012 — 2014-рэ илъэсхэм ателытэгъэ ибюджет ипроект тегушылэгъэным ехыылэгъэ зэхыхъэ тыгуасэ, бэдзэогъум и 12-м, Адыгэ къэралыгъо университетым щыкIуагъ. Зэхыхъэм къекIолIэгъагъэх общественнэ организациехэм, предприятиехэм ыкIи учреждениехэм яллыкIохэр.

Зэхыхъэм хэлэжъагъэх политическэ партией «Единэ Россией» и Адыгэ шьолъыр къутамэ и Секретарэу Iэщэ Мухамэд, АР-м и Премьер-министрэ ипшгъарыгъэхэр зыгъэцкIэхэрэ Алексей Петрусенкэр, АР-м финансхэмкIэ иминистрэу Долэ Долэтбий, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэр, Мыекъопэ къэлэ администрацием илофышIэхэр.

Зэхыхъэр къызылIуихыгъ ыкIи зэрищагъ Мыекъопэ къэлэ администрацием ипашIу Михаил Черниченкэм. ЗытегушылIэху агъэ-нэфэгъэ Iофыгъохэм афемыжъэхъэ, къухъу «Булгария» зыфи-лорэм къехъулIэгъэ тхьамыкIагъом къыхэкIэу нэбгырабэ зэрэхкIодагъэм епхыгъэу бэдзэогъум и 12-р шыгъо мафэу Урысыем зэрэщагъэнфагъэр къыдалыгъи, къэзэрэугъонгъэхэр хэкIодагъэхэм зы такъикъэ афэшыгъуагъэх.

Нэужым Михаил Черниченкэр народнэ бюджетыр гъэпсыгъэ

зэрэхъушIгъ шыкIэм, ащкIэ пшгъэ-рылгъэу зыфагъэуцужэхэрэм кIэкIэу къатегушылагъ. Ащ къы-зэригуагъэмкIэ, Урысые Федерацием и Премьер-министрэу Владимир Путиныр кIэщакIо зыфэхъугъэ Общероссийскэ народнэ фронт зэхашагъэ. Адыгэ Республикэр пштэмэ, непэ координационнэ Советым Общественнэ организацие 14 хэт. Общероссийскэ народнэ фронтыр общественнэ организацие 36-рэ мэхъу. Ащ къеушыгъагы общероссийскэ народнэ фронтым щыщ Iахъуу гъэпсыгъэу республикэ Советыр мэханэ зилэ структурэу зэрэщытыр ыкIи непэ ащ илофшIэн чанэу зэрэзыхишэрэр.

Джащ фэдэу Мыекъопэ къэлэ администрацием ипашIэ зэхыхъэм къекIолIагъэхэм анаIэ тыраригъэдзэгъ непэ инвестиционнэ площадкэ 200 фэдиз тиреспубликэ зэрэщагъэпсыгъэм. Ахэм ащылажъэхэрэм Общероссийскэ народнэ фронтым инароднэ про-

граммэ фэгъэхъыгъэ предложение гъэнэфагъэхэр къащыхъы.

ИкIэхым М. Черниченкэм къызыригуагъэмкIэ, народнэ бюджетыр ыштэным непэ республикэр фэхъазыр. Мыщ фэгъэхъыгъэ Iофтхьабзэхэр муниципальнэ образование пэпчэ ащы-зэхашIэщтых. ЫужыкIэ ахэр региональнэ зэхасыгъом щызэфыхысыжыгъышIтых.

Нэужым 2012—2014-рэ илъэсхэм муниципальнэ образование «Къалэу Мыекъуапэ» ибюджет ипроект зыфэдэщтым къытегушылагъ къэлэ администрацием финансхэмкIэ и Гъэ-лорышIапIэ ипашIу Надежда Чернышевэр. Ащ ыуж социальнэ ыкIи экономикэ хэхъоныгъэхэм яхыылэгъэ доклад къышIыгъ къэлэ администрацием ипашIэ игуадзэу Николай Авдиенкэм. Зэхыхъэм хэлэжъагъэхэм яупчIэхэм доклад къызышIыгъэхэм джэуапхэр къаратыжыгъэх, ахэм предложениеу къахыгъэхэм ахэплIэхху аштагъэх.

КИАРЭ Фатим.

Ушэтынхэр зымыкIухэрэр къулыкъум хагъэкIых

Урысые Федерацием и Президентэу Дмитрий Медведевым унашгъоу ышIыгъэм дшиштэу, УФ-м хэгъэу IлоцI IофхэмкIэ и Министерствэ джырэ лъэхъаным зэхокIыныгъэхэр цэкIох, мы структурэм хэт къулыкъушIэхэм икIэрыкIэу аттестациер арагъэкIужьы. Адыгэ Республикэм мы Iофтхьабзэр зэрэщыгъагъэхэм фэгъэхъыгъагъ къулыкъушIэхэм Iоф адэшIэгъэнымкIэ гъэ-лорышIапIэмрэ аттестационнэ комисионерэ япашIу Александр Ермиловым къытыгъэ пресс-конференциер.

А.Ермиловым къызырэхигъэ-щыгъэмкIэ, къулыкъушIэхэм аттестациер икIэрыкIэу акIужыным пае республикэм комисионнэ 4 щызэхашагъ. Бэдзэогъум и 11-м ехъулIэу МВД-м илофышIэ нэбгырэ 303-мэ ушэ-тынхэр акIужыгъэх. Ахэм ащы-щэу 2-р правэухъумэкIо орган-

хэм ахагъэкIыгъэх, нэбгыри 5-м альэныкIэуплэкIун тедзэхэр джыри зэхашIэщтых. Аттестациер зымыкIужыгъунэу зылыгътэрэ нэбгырэ 30 фэдизмэ еж-ежырэу лъэIу тхылыгъэр къатхыи, къулыкъум хэкIыжыгъэх. ЗэрагъэнэфагъэмкIэ, илъэсэу тызыхъэтым ишышIхъэIу мазэ и 1-м ехъулIэу ушэтынхэр аухышIтых, нэужым зэфэхъысыжъхэр ашIышIтых.

Министрэм игуадзэ анахъэу ыналэ зытыридзэгъэ лъэныкIохэм ащыщ аттестациер зауыхэр нэужым АР-м и МВД исистемэ къулыкъу щызыхыгъы зышIоигъо ныбжыкIэхэм апае IофшIапIэ чIыплIэхэр зэрэщыгъэхтэр. Илъэс 18-м къыщегъэжъагъэу илъэс 35-м нэс зыныбжэ кIэлакIэхуу, гъэсэныгъэ ыкIи физическэ ухъа-зырыныгъэ гъэнэфагъэ зилэхэр арых аштэгъэхтэр. Ащ фэдэ шIоигъоныгъэ зилэхэм, зыщыпсэухэрэ чIыплIэм елыгыгъэу, кадрэхэмкIэ отделхэм зафагъэ-

зэн альэкIышIт. Джырэ уахътэм, МыекъуапэкIэ анахъэу зыщыкIэхэрэ ГИБДД-м ыкIи вневедомственнэ охрэнэм къулыкъу ащы-зыхыын зылэкIышIтхэр арых, районхэм полицием иучастковэхэр ящыкIагъэх. ЗэкIэмкIи IофшIапIэ чIыплIи 140-рэ фэдиз нэкIэу щыI, аттестацием ыуж а пчъагъэм джыри хэхъонкIэ енгъугъэ.

2012-рэ илъэсым щылтэ мазэм и 1-м ехъулIэу полицием хэтхэм ялэжъапкIэ хэпшыкIэу зэрэхэхъошIтыр къыдэплыгъэмэ, ащ къулыкъу щызыхышIтхэм япчъагъэ зэрэщымыкIэщтхэр нафэ кIэхъу. ПравэухъумэкIо системэм зищыIэныгъэ гъогу езыпхырэ нэбгырэ пэпчэ профессионализмагъэ хэлгыныр, цыфхэм ягумэкIыгъохэр, ягукъаохэр зышIыкIыныр зэкIэми анахъ шъхъалэу щытын фае. Ары УФ-м и Президент псгъэуми апэу къыхигъэщырэ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ПСАУНЫГЪ

Медицинэ Iэпылэгъу тэрэз ягъэгъотыгъэныр

Я XX-рэ лIэшIэгъум къыхэхъухъэгъэ тхьамыкIэгъошхом — Чернобыль иатомнэ электростанцие (ЧАЭС-р) къызыогъагъэм илъэс 25-рэ тешIагъ. Непэ къызынэсыгъэм цыфыбэмэ, къэралыгъом зэрэпсаоу зэхашIэ а аварием къызыдихыгъэ тхьамыкIагъохэр. Официальнэу къатырэ пчъагъэхэм къызырагъэлыгъагъэрэмкIэ, а тхьамыкIагъохэм ядэгъэзыжыын СССР-м щыпсэуштыгъэ нэбгырэ мин 800-м ехъу хэлэжъэгъагъ, ахэм ащыщэу мин 300-р Урысые Федерацием щы-щыгъэх. А лъэхъаным Мыекъопэ гарнизоным къулыкъу щызы-хышIыгъэ дзэкIолIэхэм ямызакъоу, запасым шылэгъэ тичIыплэгъу нэбгырэ 800-м ехъу Чернобыль ащэгъагъ, Мыекъопэ закъо пштэмэ, ащ щыпсэухэрэм ащыщэу нэбгырэ 300 фэдиз радиацием пэуцужыгъагъ. Ахэм ащыщыбэр сэкъат хъугъэ, дунаим ехыжыгъэри макIэп.

Чернобыльцэхэм япсауныгъэ изыгъет нахъ тэрэзуу лыплIэгъэным, ямедицинэ фэло-фашIэхэр нахъышIоу афэгъэцкIэгъэнхэм афэшI Адыгэ Республикэм щы-зэхашагъ «ПрофпатологиемкIэ Адыгэ республикэ Гупч» (АРЦПП) зыфалорэр. Ащ иврач шъхъалэу ЖакIэмыкIо Сусанэ тызэрэщыгъэгъэзагъэмкIэ, радиацием зэрар зэрихыгъэу республикэм щыпсэухэрэм ямеди-дозиметрическэ регистрэ 1993-рэ илъэсым къыщегъэжъагъэу ашIы. УФ-м и Минздравсоцразвитие иунашгъо тетэу чернобыль-цэхэм, ахэм ясабийхэм ядиспансеризацие илъэс къэс зэхашэ.

2010-рэ илъэсым икIэхым къатыгъэ пчъагъэхэмкIэ, радиацием зэрар зэрихыгъэ цыфэу Адыгеим щыпсэурэр нэбгырэ 757-рэ мэхъу (учет ашIырэ купхэм экIэхэмкIи). Чернобыльцэхэр (ликвидаторхэр) — нэбгырэ 515-рэ. 2009-рэ илъэсым елыгыгъэмэ, 2010-м учетым хэтэгъэхэр нэбгырэ 25-кIэ нахъ макIэ хъугъэ: нэбгыри 6 дунаим ехыжыгъэ, чернобыльцэ 19-р республикэм икIыжыгъэх.

ПрофпатологиемкIэ Адыгэ республикэ Гупчэм иврач шъхъалэу къызыригорэмкIэ, чернобыльцэхэм ащыщэу амбулаторнэ е стационар Iэзэн Iофтхьабзэхэр зищыкIагъэхэм зэкIэми арагъэгъоты. ИкIыгъэ илъэсым чернобыльцэ 443-мэ, ахэм якIэлэцIыкIу 93-мэ, а чIыплIэхэм къарагъэко-чыкIыгъэ (эвакуированнэхэр) нэбгырэ 32-мэ амбулаториехэм ашIэзагъэх; стационарым — чернобыльцэ 148-рэ, ахэм якIэлэ-цIыкIу 12, эвакуацием хэфэгъэ нэбгыри 5. 2010-рэ илъэсым чернобыльцэ 84-рэ санаториехэм

агъэкIуагъ (ахэм ащыщэу нэбгырэ 41-м путевкэхэр аритыгъ профпатологиемкIэ Адыгэ республикэ Гупчэм), кIэлэцIыкIу 11-мэ ащ фэдэ амал арагъэгъотыгъ (Гупчэм зы путевкэ аритыгъ).

Радиацием зэрар зэрихыгъэхэм узэу яIэхэм уеплъымэ, анахъыбэмэ (процент 27,7-м) гу-лынтфэ узыр ары ялэр, ятIонэрэ чIыплIэм щыт (процент 14,4-рэ) шхыныр зыгъэцкIурэ органхэр («органы пищеварения» зыфа-лорэр), ящэнэрэр (процент 11,5-рэ) — къупшъхъэ-лыпцэ системэм епхыгъэ узхэр зилэхэр.

Чернобыльцэ 515-у непэ учетым хэтхэм ащыщэу 398-мэ сэкъатныгъэ яI. А сэкъатныгъэр радиацием ыпкэ къыкIыгъэу зыфагъэунафыгъэр нэбгырэ 329-р ары.

С. ЖакIэмыкIом къызырэхигъэщыгъэмкIэ, 2010-рэ илъэсым Ростов щыIэ Межведомственнэ эксперт советым консультацие къаратыным пае чернобыльцэ нэбгыритф щылагъ. Джащ фэдэу Ростов дэт Регион Iэзэплэ-диагностическэ Гупчэм къыщегъэ-зэнхуу зы нэбгырэ икIыгъэ илъэ-сым агъэкIуагъ. МырэушIтэу нэмыкI чIыплIэхэм къащIа-зэнхуу чернобыльцэхэр макIэу агъэкIонхэр къызыхэкIэу Сусанэ къыхигъэщырэ а гупчэхэр зэрэ-тпэчыжъэхэр ары. Ащ пае нахъыбэрэм ахэр республикэ сы-мэджэщхэм ачIагъэгъуалъхэх. 2010-рэ илъэсым АРЦПП-м испециалистхэм чернобыльцэ 276-м япсауныгъэ изыгъет ауп-лъэкIугъ. Санаториехэм мыхэм ащыщхэр агъэкIонхэм ыкIи ме-дикэ-социальнэ экспертизэ акIуным ыпкIэу мы Гупчэм ща-уплъэкIух, япсауныгъэ изыгъет ренэу лъэплъэх.

ПрофпатологиемкIэ Адыгэ республикэ Гупчэм ыналэ зыты-ригъэгъэхэрэм ащыщ чернобыль-цэхэм ыкIи ахэм арагъапшэхэрэм санаториехэм къащIагъэзэнхэ амал арагъэгъотыныр. ИкIыгъэ илъэ-сым нэбгырэ 35-р санаториехэм ащылагъ. Мы илъэсым ищылэ мазэ къыщегъэжъагъэу мэлыл-фэгъум нэс нэбгырэ 39-мэ лъэIу тхылыгъэр къатхыгъэх, ахэми джы Iоф адашIэ.

Чернобыльцэхэм яфэIо-фашIэхэр зэрафагъэцакIэхэрэм афэгъэхъыгъэ зэIу-кIэгъухэм бэкIаерэ сахэсынэу хъугъэшъ, сышыгъуаз гумэкIыгъуабэ джы арагъэгъотыныр. ИкIыгъэ илъэ-сым нэбгырэ 35-р санаториехэм ащылагъ. Мы илъэсым ищылэ мазэ къыщегъэжъагъэу мэлыл-фэгъум нэс нэбгырэ 39-мэ лъэIу тхылыгъэр къатхыгъэх, ахэми джы Iоф адашIэ.

ЖАКIЭМЫКIО Аминэ.

КЮЦИ УЗ ЯIЭУ КЪЫХАГЪЭЩЫГЪ

Мыекъопэ гарнизоным ичастигу къулыкъу ащы-зыхырэ дзэкIолI 34-р кIоцI узым ыгъэгумэкIэу бэдзэогъум и 9-м сымэджэщым чIагъэгъолъхъагъ. Ащ ыпкэ къыкIыкIэ, къалэху Краснодар ыкIи Ростов ядзэ прокуратурэ ыкIи эпидемиологиемкIэ ядзэ лабораториехэм испециалистхэр Адыгеим къэкIох, гарнизоным уплэкIунхэр щашIышIтых.

ДзэкIолIхэм акIоцI узэу, агухэр зэIыхъэху, ятемпературэ къыдэкIоагъэу врачхэм зафагъэзагъ. Къулыкъур зыхыхэрэм япроценти 3—3,5-рэ къэ-

сымэджагъэр. Ар къызыхэкIыгъэр мы уахътэм агъэунафы, зэшгъогъэхэ псым е ашхыгъэ гъомы-лапхэхэм япхыгъэмэ зэрагъашIэ.

Мыекъопэ гарнизоным идзэ прокурорэу Борис Оганесян къызыригуагъэмкIэ, шхапIэм, гъэтIы-лыплIэм ачIэлъ гъомылапхэхэр врачхэм ауп-лъэкIух. Мэфэ зауэлкIэ Iофым изыгъет къэнэфэшт.

Сымаджэ хъугъэхэм япсауныгъэ зыпкэ ит, ащыщхэр къычIатхыкIыжыкIыныр зэрэфагъэхъа-зырхэрэр дзэ прокурорым къыхигъэщыгъ.

Нэбгырищ хэкIодагъ

Адыгеим иавтомобиль гъогу Инэм — Шытхьал зы-фиIорэм бэдзэогъум и 11-м тхьамыкIагъо къыщыхъугъ. Те-уцожь районым икъуаджэу Очэпщые идэхъагъу джэ машинэ псынкIитIу щызэутэкIыгъ — зыр имыгъогу техъэгъагъ.

АР-м и ГИБДД и Гъэ-лорышIапIэ ипресс-къулыкъу къы-зэрэщыгъагъэмкIэ, а хъугъэ-шIагъэм нэбгырищ хэкIодагъ, нэбгыриплIымэ шгъобж хылыгъэхэр атещагъэхуу сымэджэщым нагъэсыгъэх. Автомашинэхэр зыгъэ-лорышIэщтыгъэ кIалэхэм аныбжэ илъэс 16-м къыщегъэжъагъэу 23-м нэсы.

IЭШЫНЭ Сусан.

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2010-рэ илээсым мэлылфэгъум и 20-м ышIыгъэ унашъоу N 103-р зытетэу «Къэралыгъо фэло-фашIэу «КIэлэцIыкIухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ изэхэщэн ыкIи ахэм япсауныгъэ игъэпытэн» зыфиорэм игъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехъылагъ» зыфиорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Законодательствэм диштэу гъэпсыгъэным фэшI унашъо сэшIы:

1. Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2010-рэ илээсым мэлылфэгъум и 20-м ышIыгъэ унашъоу N 103-р зытетэу «Къэралыгъо фэло-фашIэу «КIэлэцIыкIухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ изэхэщэн ыкIи ахэм япсауныгъэ игъэпытэн» зыфиорэм игъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехъылагъ» зыфиорэм зэхъокIыныгъэхэр

фэшIыгъэнхэу, мы унашъом голъ гуадзэм диштэу ар икIэрыкIэу къэтыжыгъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипашъу О. В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт ригъэхъанхэу;

— Урысые Федерацием исубъектхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным ыкIи гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэкIырэ сборникхэу «Адыгэ Рес-

публикэм изаконодательствэ зэхэуагъэуагъэхэр» зыфиорэм къащыхэуагъэным апае мы унашъор алэкIыгъэхъанхэу.

3. Мы унашъор зэрагъэцэкIэрэм гъунэ лъысфынэу сшъхъэкIэ зыфэсэгъазэ.

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и министрэу
Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ,
мэкъуогъум и 6, 2011-рэ илээс
N 123

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2011-рэ илээсым мэкъуогъум и 6-м ышIыгъэ унашъоу N 123-р зытетым игуадз

Къэралыгъо фэло-фашIэу «КIэлэцIыкIухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ изэхэщэн ыкIи ахэм япсауныгъэ игъэпытэн» зыфиорэм игъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент

I. Зэдагъэфедэрэ положениехэр

1. Къэралыгъо фэло-фашIэу «КIэлэцIыкIухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ изэхэщэн ыкIи ахэм япсауныгъэ игъэпытэн» зыфиорэм игъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент (ыужкIэ Административнэ регламентыр тIозэ дгъэкIощт) зыкIызэхэагъэуагъэр Адыгэ Республикэм щыпсэурэ кIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыгъо япсауныгъэ игъэпытэнрэ япхыгъэ къэралыгъо фэло-фашIэхэм нахъыбэ къахырагъэубытэным ыкIи ахэр нахъышIоу афызэхэщэгъэнхэм афэшI.

2. КIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыгъо япсауныгъэ игъэпытэнрэ япхыгъэ къэралыгъо фэло-фашIэхэм атефэрэ хъарджхэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къыхэкIых, а хъарджхэм ахэхъэ:

1) кIэлэцIыкIухэм зызыщагъэпсэфыгъо, япсауныгъэ зыщагъэпытэрэ, ахэр зыщагъэшхэрэ организацием путевкэм ыуасэ зэрэщытэу е ащ щыщ Iахъыр зэрэратырэр;

2) гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм ащызэхэщэгъэ лагерхэу мафэрэ зыдэшIыгъэхэм кIэлэцIыкIухэр зэрашагъашхэрэм апэлухъэрэр;

3) зызыщагъэпсэфыгъо чIыплэхэм кIэлэцIыкIухэр зэрарашалэхэрэм ыкIи зэрэзбгыращыжыкIухэрэм апэлухъэрэр.

3. ЩыIэныгъэм чIыплэ къын ригъэуоцогъэ кIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыгъо япсауныгъэ игъэпытэнрэ япхыгъэ фэло-фашIэхэм апэлухъэрэ хъарджхэр федеральнэ бюджетым исубсидиехэм къахэкIых.

4. Къэралыгъо фэло-фашIэхэр афагъэцэкIэ:

1) ыпкIэ хэмылэу — щыIэныгъэм чIыплэ къын щифэгъэ кIэлэцIыкIухэм, гъот макIэ зилэ унагъохэу урыпсэункIэ ахъщэ анахъ макIэу Адыгэ Республикэм шагъэнэфагъэм нахъи нахъ макIэжы къызы-лукIэхэрэм ашыпсэурэ кIэлэцIыкIухэм;

2) путевкэм ыуасэ ипроценти 10 аты урыпсэункIэ ахъщэ анахъ макIэу Адыгэ Республикэм шагъэнэфагъэм ипроценти 100-м къыщегъэжыагъэу ипроцент 200-м нэсэу хахъо зилэ унагъохэм арыс кIэлэцIыкIухэм апае;

3) путевкэм ыуасэ ипроцент 30 аты урыпсэункIэ ахъщэ анахъ макIэу Адыгэ Республикэм шагъэнэфагъэм ипроцент 200-м ехъоу хахъо зилэ унагъохэм арыс кIэлэцIыкIухэм апае.

5. Къэралыгъо фэло-фашIэм ыуасэ щыщ затырэр цыфхэм социальнэ фэло-фашIэхэр афызэхэщыщэрэ учреждениехэм къэралыгъо фэло-фашIэхэр зафигъэцэкIэхэкIэ ары.

6. Къэралыгъо фэло-фашIэхэр афагъэцэкIэ Урысые Федерацием игражданхэм, IэкIыб къэралыгъохэм ягражданхэм, джащ фэдэу гражданствэ зымылэхэу ренэу е уахътэ горэкIэ Адыгэ Республикэм щыпсэу-хэрэм ыкIи къэралыгъо фэло-фашIэ зыфызэхэщэнхэу зытефэхэрэм.

7. Ны-тыхэр е законом къыдилытэрэ нэмыкI лы-кIохэр ары къэралыгъо фэло-фашIэхэр къафагъэцэкIэнхэу социальнэ фэло-фашIэхэр зэхэзыщэрэ учреждениехэм зафэзыгъэзэн зылъэкIышхэр.

II. Къэралыгъо фэло-фашIэм игъэцэкIэнкIэ шапхъэхэр

1. Къэралыгъо фэло-фашIэу агъэцэкIэрэр

1.1. Мы Административнэ регламентым диштэу къэралыгъо фэло-фашIэу «КIэлэцIыкIухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ изэхэщэн ыкIи ахэм япсауныгъэ игъэпытэн» зыфиорэр (ыужкIэ къэралыгъо фэло-фашIэхэр тIозэ дгъэкIощт) агъэцэкIэ:

— путевкэхэм зэрафоныкIохэмкIэ заявкэхэр чIыплэ зыгъэIорышIэжынымыкIэ органхэм, организациехэм, цыфхэм къалахыхэзэ;

— кIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ игъэпытэнрэ языгъэпсэфыгъо япхыгъэ хъарджхэм мылкъоу апэлухъа-щымыкIэ псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм ззэгъыныгъэхэр адашIыхэзэ;

— цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ учреждениехэу мыщ голъ списокэм хэтхэм путевкэхэр атырагуащэ;

— путевкэхэр аратыхэзэ;

— отчетхэр арахъылIэхэзэ.

2. Къэралыгъо фэло-фашIэр зыгъэцэкIэрэ органы

2.1. Мы Административнэ регламентым игуадзэу N 1-м диштэу къэралыгъо фэло-фашIэр зыгъэцэкIэхэрэр Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иучреждениехэу цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашIэхэр зэхэзыщэхэрэр (ыужкIэ социальнэ фэло-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ учреждениехэр тIозэ дгъэкIощт) ары.

2.2. Къэралыгъо фэло-фашIэхэм ягъэцэкIэгъэнкIэ Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэрэ (ыужкIэ Министерствэр тIозэ дгъэкIощт) социальнэ фэло-фашIэхэр зэхэзыщэрэ учреждениехэрэр Адыгэ Республикэм игъэцэкIэкIо хабзэ иорганхэм, чIыплэ зыгъэIорышIэжынымыкIэ органхэм, къэбар жъугъэм иамалхэм, Министерствэм иотделхэмрэ иструктурнэ подразделениехэмрэ, гъэсэнэгъэм фэгъэзэгъэ учреждениехэм, зыныбжы имыкIыгъэхэм ялофхэмкIэ ыкIи ахэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкIэ комисионхэм, хэгъэгу кIоцI ИофхэмкIэ органхэм ыкIи гъэцэкIэкIо хабзэм инэмыкI федеральнэ органхэу дзэ къулыкIу зыщахыхэрэм гъусэныгъэ адашIы.

2.3. Къэралыгъо фэло-фашIэр афэгъэцэкIэгъэным пае Министерствэм мыщ фэдэ Иофхэр зэрехъэх:

— кIэлэцIыкIухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ зыщагъэ-кIорэ организациехэм кIэлэцIыкIухэм защагъэпсэфы-ным ыкIи япсауныгъэ шагъэпытэным атегъэпсыхъэгъэ фэло-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэм, джащ фэдэу зы-щагъэпсэфыгъо чIыплэхэм кIэлэцIыкIухэр шэгъэнхэм ыкIи къыщыжыгъэнхэм апае къэралыгъо заказхэр къыхеутых;

— ззэгъыныгъэхэр IэубытыпIэ къызыфишIыхэзэ, кIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ гъэпытэгъэным тегъэп-сыхъэгъэ Иофтхъабзэхэм язэхэщэн епхыгъэ кассэ хъар-джхэмкIэ заявкэр Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ и Министерствэ IэкIегъахъэ;

— къэралыгъо ззэгъыныгъэм зэрэщыгъэнэфэгъэ шыкIэм диштэу псауныгъэм игъэпытэн фэгъэзэгъэ

учреждениехэм, джащ фэдэу зызыщагъэпсэфыгъо чIыплэхэм кIэлэцIыкIухэр зыщэхэрэм ыкIи къызы-щыжыхэрэм ясчехэм ахъщэ афырегъахъэ;

— къэралыгъо ззэгъыныгъэхэм адиштэу псау-ныгъэм игъэпытэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм япу-тевкэхэр социальнэ фэло-фашIэхэр зэхэзыщэхэрэ уч-реждениехэм зэраратышхэмкIэ разнарядкэр зэхэ-гъэуоц;

— кIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыгъо путевкэхэу къызылэагъэхъагъэхэр ыкIи аратыгъэхэр зыфэди-зыр учот ешIы;

— псауныгъэм игъэпытэн фэгъэзэгъэ учрежде-ниехэм ахъщэ афетIупшы, псауныгъэм игъэпытэн фэгъэ-зэгъэ учреждением къэралыгъо фэло-фашIэхэу ыгъэ-цэкIагъэхэр актIэ ештэх;

— Адыгэ Республикэм къыхимыуыгъэрэ чIыплэ-хэм арыт зыгъэпсэфыгъо чIыплэхэм кIэлэцIыкIухэр арещалIэх ыкIи къарешыжыкIэ;

— Адыгэ Республикэм икIэлэцIыкIухэу Адыгэ Республикэм имыт учреждениехэм зипсауныгъэ щы-зыгъэпытэштхэм яспискэ алэкIегъахъэ;

— ведомствэ шэгъэ правовой актхэмкIэ Адыгэ Республикэм икIэлэцIыкIухэу Адыгэ Республикэм ичIыгу имыт зыгъэпсэфыгъо учреждениехэм агъэ-кIощт кIэлэцIыкIухэм ягъусэшт специалистхэм яспискэ еухэсы;

— федеральнэ бюджетым исубсидиехэу Адыгэ Республикэм ибюджет къыхагъэхэм ягъэфедэнкIэ Урысые Федерацием псауныгъэм икъэухъумэнкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Министерствэ от-четхэр IэкIегъахъэ;

— кIэлэцIыкIухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ изэхэ-щэнкIэ, ахэм япсауныгъэ игъэпытэнкIэ Республикэ координационнэ советым изэхэсыгъохэр зэхэщэх;

— Урысые Федерацием псауныгъэрэ къэухъу-мэгъэнымыкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Ми-нистерствэ, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет, гъэцэкIэкIо хабзэм инэмыкI органхэр къызырэкIэлъIухэрэм тетэу, Урысые Федерацием-рэ Адыгэ Республикэмрэ язаконодательствэ диштэу кIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ игъэпытэн тегъэпсыхъэгъэ Иофтхъабзэхэм апае мылкъоу къыхагъэкIыгъэр зэрагъэфедэрэмкIэ къэбархэр къегъэхъабырых ыкIи отчетхэр алэкIегъахъэ;

— социальнэ фэло-фашIэхэр зэхэзыщэрэ учрежде-ниехэм къыхахыллэрэ къэбархэм адиштэу зичэзыу финанс илээсымыкIэ кIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыгъо япсауныгъэ игъэпытэнрэ атегъэпсыхъэгъэ планыр илээс къэс тыгъэгъазэм и 1-м нэс еухэсы.

2.4. Социальнэ фэло-фашIэхэр зэхэзыщэрэ учреж-дениехэм къэралыгъо фэло-фашIэхэр агъэцэкIэх мыщ фэдэ шыкIэм тетэу:

— муниципальнэ образованием путевкэхэр къа-щыратыным пае чIыплэ зыгъэIорышIэжынымыкIэ органхэм, организациехэм, цыфхэм азиявкэхэр аугъоих;

— ны-тыхэм, законом къыдилытэрэ нэмыкI лыкIохэм, къэралыгъо фэло-фашIэ зыфагъэцэкIэнхэу зытефэхэрэм документхэр къалахых;

Къэралыгъо фэло-фашлэу «Клэлэцлыкълухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ изэхэщэн ыкӀи ахэм япсауныгъэ игъэпытэн» зыфиӀорэм игъэцкӀэнкӀэ

Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ и Административнэ регламент

— зичэзыу финанс илъэсымкӀэ Клэлэцлыкълухэу зипсауныгъэ зыгъэпытэн фэе пчъагъэм ехьылӀэгъэ къэбарыр илъэс къэс шкӀогъум и 1-м нэс Министерствэм ІэкӀагъахъэ;

— псауныгъэм игъэпытэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм защагъэпсэфынхэу агъэкӀошт Клэлэцлыкълухэм яспискэ зэхэгъэуцэ;

— зызыщагъэпсэфышт чыпӀэхэм гъусэхэр яӀэхэу Клэлэцлыкълухэр агъаглох ыкӀи къарашыжы;

— зипсауныгъэ зыгъэпытэгъэ Клэлэцлыкълухэм яспискэхэм адиштэу путевкэхэм яталонхэу зэрагъэгъэзжыххэрэм яӀыгъын анаӀ тырагъэты;

— мы Административнэ регламентым игуадзэхэу N 2-мрэ N 3-мрэ адиштэу путевкэхэр зэрагъэфедатгъэхэм яхьылӀэгъэ отчетхэр мазэ къэс ыкӀи квартал къэс отчет къызашыр мазэм къыкӀэлъыкӀорэ мазэм иятфэнэрэ мафэ ехьулӀэу Министерствэм игупчэ бухгалтерие рахьылӀэх;

— зыгъэпсэфыпӀэ чыпӀэхэу Адыгэ Республикэм итхэм Клэлэцлыкълухэр алыагъэлэсых ыкӀи ахэм къарашыжы.

3. Къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцкӀэнкӀэ клӀуххэр

3.1. Къэралыгъо фэло-фашлэр агъэцкӀагъэкӀэ алыгътэ псауныгъэр зыщагъэпытгъэр учреждением ипутевкэ закыфэзыгъэзагъэм зыратыкӀэ е ащ итын зыщагъэзыекӀэ.

4. Къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцкӀэнкӀэ пӀалтэр

4.1. Социальнэ фэло-фашлэхэр зэхэзыщэрэ къэралыгъо учреждением къэралыгъо фэло-фашлэр афегъэцкӀэ е ащ игъэцкӀэн щегъэзые лъэӀу тхылъыр зиштгъэ мафэм щегъэжагъэу мѐфиншым къыкӀоцӀ.

5. Къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцкӀэнкӀэ правовой лъапсэу шыӀэхэр

5.1. Къэралыгъо фэло-фашлэр агъэцкӀэ мы къыкӀэлъыкӀохэрэм адиштэу:

Урысые Федерацием и Конституцие;

Адыгэ Республикэм и Конституцие;

1998-рэ илъэсым бэдзэогъум и 24-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 124-ФЗ-р зытетэу «Урысые Федерацием щыпсэурэ сабым ифитыныгъэхэмкӀэ гарантис шъхьалэу шыӀэхэр» зыфиӀорэм («Российская газета», N 147, 05.08.1998);

Адыгэ Республикэм и Законэу 1994-рэ илъэсым Юныгъом и 28-м аштагъэу N 117-1-р зытетэу «Унагъор, ныхэр, тыхэр, Клэлэцлыкълухэр къэухъумэгъэнхэм ехьылӀагъ» зыфиӀорэм (Адыгэ Республикэм и Хэбзэгъэуцэ ЗӀукӀэ (Хасэ) — Парламентым и Ведомостхэр, N 9, 1994);

Урысые Федерацием и Правительствэ 2009-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м ышӀыгъэ унашъоу N 1106-р зытетэу «ЩыӀэныгъэм чыпӀэ кыин ригъэуцогъэ Клэлэцлыкълухэм япсауныгъэ гъэпытэгъэным тегъэпсыхъгъэ Иофтхьабзэхэр зехъэгъэнхэм пае федеральнэ бюджетым и субсидиэхэр Урысые Федерацием и субьектхэм ябюджетхэм зэралӀагъэххэрэ шыӀкӀэм ехьылӀагъ» зыфиӀорэм (Урысые Федерацием и законодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 25.01. 2010, N 4, я 392-рэ ст.; 2010-рэ илъэсым шыӀэ мазэм и 25-м, N 4, я 392-рэ ст.);

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет 2009-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 18-м ышӀыгъэ унашъоу N 244-р зытетэу «Клэлэцлыкълухэм загъэпсэфынымкӀэ ыкӀи япсауныгъэ гъэпытэгъэнымкӀэ Адыгэ Республикэм игъэцкӀэкӀо хабзэ иуполномоченнэ органхэм яхьылӀагъ» зыфиӀорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхэугъоягъэхэр, N 12, тыгъэгъэз маз, 2009);

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет 2010-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 31-м ышӀыгъэ унашъоу N 50-р зытетэу «Клэлэцлыкълухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ изэхэщэнкӀэ ыкӀи ахэм япсауныгъэ гъэпытэгъэнымкӀэ Иофтхьабзэу зэрахьаштхэм яхьылӀагъ» зыфиӀорэм;

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым жъоныгъуакӀэм и 6-м ышӀыгъэ унашъоу N 76-р зытетэу «Клэлэцлыкълухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ зэрэзэхашэрэ, ахэм япсауныгъэ зэрагъэпытгъэрэ ШыӀкӀэм зэхьокӀыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм ехьылӀагъ» зыфиӀорэм;

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет 2006-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 6-м ышӀыгъэ унашъоу N 31-р зытетэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ Клэлэцлыкълухэм языгъэпсэфынкӀэ ыкӀи япсауныгъэ гъэпытэгъэнымкӀэ Республикэ координационнэ советым ехьылӀагъ» зыфиӀорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхэугъоягъэхэр, N 3, гъэтхэп, 2006);

АвтобусхэмкӀэ цыфхэр щынэгъончъэу зэрэзрашэнхэ фаем ехьылӀэгъэ Положениеу Урысые Феде-

рацием транспортымкӀэ и Министерствэ 1997-рэ илъэсым шыӀэ мазэм и 8-м ышӀыгъэ унашъоу N 2-мкӀэ аухэсыгъэм (гъэцкӀэкӀо хабзэм и федеральнэ органхэм яшэпхъэ актхэм ябюллетень, 1997, N 11);

СанПиН 2.4.4.1204-03 — «Къэлэ кыбым шыӀэ стационар учреждениехэу Клэлэцлыкълухэм зызыщагъэпсэфхэрэм ыкӀи япсауныгъэ зыщагъэпытгъэхэрэм гъэпсыкӀэу яӀэн, яӀофшӀэн зэрэзэхашэн фаемкӀэ санитар-эпидемие шапхъэу шыӀэхэр» зыфиӀорэм (Урысые Федерацием и Къэралыгъо санитар врач шъхьалэ 2003-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 17-м ышӀыгъэ унашъоу N 20-р зытетымкӀэ аухэсыгъэ («Российская газета», N 63, 03.04 2003);

Урысые Федерацием и стандартэу ГОСТ Р 52887-2007-у «Зызыщагъэпсэфхэрэ, псауныгъэр зыщагъэпытгъэрэ учреждениехэм Клэлэцлыкълухэм яфэло-фашлэхэу агъэцкӀэхэрэр» зыфиӀорэм (метрологиемкӀэ ыкӀи техникэ Иофхэм язытеткӀэ Федеральнэ агентствэм 2007-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 27-м ышӀыгъэ унашъоу N 565-р зытетымкӀэ аухэсыгъэ).

6. Къэралыгъо фэло-фашлэхэм ягъэцкӀэнкӀэ законодательнэ е нэмыкӀ шэпхъэ правовой актхэм къыдалтыгъэрэ документхэр зыфэдэхэр

6.1. Зигугъу къэтшыгъэ къэралыгъо фэло-фашлэр фагъэцкӀэным пае мы Административнэ регламентым игуадзэу N 4-м къызэрэщыдэлъытагъэм диштэу путевкэ къыратыным зышыкӀэлъэӀурэ тхылъымрэ нэмыкӀэу ишыкӀэгъэ документхэмрэ социальнэ фэло-фашлэр зэхэзыщэрэ учреждением ІэкӀигъэхьанхэ фае.

Зигугъу къэтшыгъэ лъэӀу тхылъымрэ документхэмрэ почтэкӀэ цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зыгъэцкӀэрэ учреждениихэм алӀагъэхьанхэ алъэкӀышт. Ащ фэдэу зыхьукӀэ документхэм якопиэхэр зэрэшыпкӀэхэр нотариусым къыушыхъатын фае, документхэм яподлинникхэр алӀагъэхьанхэу щытгӀэп.

6.2. Къэралыгъо фэло-фашлэр афагъэцкӀэным пае лъэӀу тхылъэу арахьылӀэрэм игъусэнхэ фае:

1) лъэӀу тхылъыр къезыхьылӀагъэр зыщыщыр къэзыгъэшыпкӀэжырэ документыр;

а) лъэӀу тхылъыр къезыхьылӀагъэм ипаспорт икопиэ;

2) документхэу (документхэм якопиэхэу) лъэӀу тхылъыр къезыхьылӀагъэм иполномочиехэр къэзыушыхъатыхэрэр;

а) сабыр къызэрэхъугъэм ехьылӀэгъэ свидетельствэр (паспортыр);

б) Клэлэцлыкълу къокӀэ (пхьукӀэ), ыпӀунэу зериштагъэр къэзыушыхъатырэ тхылъыр;

в) тэу зэрэщытыр къэзыушыхъатырэ тхылъыр;

3) лъэӀу тхылъыр къезыхьылӀагъэр зыщыпсэурэ чыпӀэр къэзыушыхъатырэ документхэр;

а) унагъом исхэм афэгъэхьыгъэ справкэу уполномоченнэ органхэм къаратырэр.

Унагъом ис пэпчэ телъытагъэу гурытымкӀэ хахъоу яӀэр къалыгътэ зыхьукӀэ ахэм ахалыгътэ:

1) зэготхэгъэхэ ны-тыхэр (сабылхэр къокӀэ е пхьукӀэ зыштагъэхэу зэготхагъэхэр), зэкӀырычыгъэу псэурэ ны-тыхэр (сабылхэр зыпӀунэу зыштагъэхэр) ыкӀи ахэм е ахэм ащыщ горэм къадэпсэурэ Клэлэцлыкълухэу зыныбжэ имыкӀугъэхэр;

2) ны-ты (сабыр зыпӀунэу зыштгъэ) шъхъэзакъохэмрэ ахэм къадэпсэурэ Клэлэцлыкълухэу зыныбжэ имыкӀугъэхэр;

3) фэгъэкӀотэныгъэ зӀэхэм зэрахьхэрэр къэзыгъэшыпкӀэжырэ документхэр;

а) документхэр зарахьылӀэрэ уахътэм ехьулӀэу аужырэ мэзищымкӀэ унагъом ис пстэуми хахъоу яӀагъэм ехьылӀэгъэ справкэр.

Путевкэ къаратыным фэшӀ унагъом ис пэпчэ гурытымкӀэ хахъоу иӀэр зыфэдизыр къырадзэ Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет 2005-рэ илъэсым мэзаем и 7-м ышӀыгъэ унашъоу N 25-р зытетэу «Мазэ къэс сабым пае ахьщэ ІэпыӀэгъу зэраратырэ шыӀкӀэм, ар къаратынымкӀэ хахъоу яӀэр зыфэдизыр къыэралыгъэрэ шыӀкӀэм яхьылӀэгъэ Положениер ухэсыгъэным фэгъэхьыгъэ» зыфиӀорэм диштэу;

б) Клэлэцлыкълу сэкъатныгъэ зериӀэм ехьылӀэгъэ справкэр;

в) санаториэхэм, курортхэм къашӀӀэзэнхэ зэрэфаем ехьылӀэгъэ медицинэ справкэу уполномоченнэ органхэм псауныгъэр зыщагъэпытгъэрэ учреждениихэм кӀохэрэм къаратырэр;

г) шыӀэныгъэм чыпӀэ кыин ригъэуцогъэ Клэлэцлыкълу истатус къэзыгъэшыпкӀэжырэ документэу уполномоченнэ органхэм къаратырэр.

6.3. Къэралыгъо фэло-фашлэхэр афэгъэцкӀэгъэнымкӀэ документхэр зарахьылӀэгъэ уахътэм ехьулӀэу Клэлэцлыкълу зэряӀэм фэшӀ мазэ къэс ахьщэ ІэпыӀэгъу къараты зыхьукӀэ, унагъом ис нэгырэ пчъагъэм

ехьылӀэгъэ справкэмрэ унагъом ис пстэуми хахъоу яӀэм ехьылӀэгъэ справкэмрэ ачӀыпӀэкӀэ сабым пае мазэ къэс ахьщэ ІэпыӀэгъу къазэралыкӀэрэм ехьылӀэгъэ справкэу ИофшӀэнымкӀэ ыкӀи цыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмкӀэ чыпӀэ органым къаритыгъэр алӀагъахъэ.

7. Къэралыгъо фэло-фашлэр афагъэцкӀэным тегъэпсыхъгъэ документхэр аламышынхэмкӀэ лъапсэу шыӀэхэр

7.1. Къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцкӀэн пае документхэр аштэхэрэп:

а) зытемыфэрэм лъэӀу тхылъыр къызырихьылӀэкӀэ;

б) мы Административнэ регламентым ия II-рэ раздел ия 6-рэ подраздел ия 6.2-рэ пункт зигугъу къышӀырэ документхэр зэкӀэ къызырамышьылӀэхэкӀэ.

8. Фэло-фашлэм игъэцкӀэн зыщагъэзыерэ лъэхьанхэр

8.1. Къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцкӀэн шагъэзые:

а) лъэӀу тхылъыр къезыхьылӀагъэм къэбар мышыпкӀэхэр залӀкӀагъахъэхэкӀэ;

б) лъэӀу тхылъыр къезыхьылӀагъэм къэбар имыкӀухэр залӀкӀагъахъэхэкӀэ;

в) лъэӀу тхылъыр къезыхьылӀагъэр зыщыпсэурэ чыпӀэм щыдэмытхагъэ зыхьукӀэ;

г) япсауныгъэкӀэ къаымыкӀунэу медицинэм зилъытэкӀэ;

д) зызыщагъэпсэфырэ уахътэм ехьулӀэу сабым ыныбжэ илъэс 17 хьугъэ зыхьукӀэ.

9. Къэралыгъо фэло-фашлэр игъэцкӀэн пае пкӀэу алахырэр зыфэдизыр

9.1. ЩыӀэныгъэм чыпӀэ кыин ригъэуцогъэ Клэлэцлыкълухэм ыпкӀэ хэмылӀэу зигугъу къэтшыгъэ фэло-фашлэр афагъэцкӀэ. Путевкэм ыуасэ ипроценти 10 аты урыпсэункӀэ ахьщэ анахь макӀэу Адыгэ Республикэм шагъэнэфагъэм ипроценти 100-м къышегъэжагъэу ипроцент 200-м нэсэу хахъоу зӀлэ унагъохэм арыс Клэлэцлыкълухэм апае. Путевкэм ыуасэ ипроцент 30 аты урыпсэункӀэ ахьщэ анахь макӀэу Адыгэ Республикэм шагъэнэфагъэм ипроцент 200-м ехъоу хахъоу зӀлэ унагъохэм арыс Клэлэцлыкълухэм апае.

10. Къэралыгъо фэло-фашлэр афагъэцкӀэ-нэу зышыкӀэлъэӀухэрэ тхылъыр алӀагъэхьанхэм ыкӀи къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцкӀэн икӀэххэр къаратыжыным апае анахьыбэ дэдэмкӀи чэзыум зэрэхэтынхэ алъэкӀыштыр

10.1. Документхэр алӀагъэхьанхэм ыкӀи консультациехэр афызэхашэнхэм апае анахьыбэ дэдэмкӀи такыкӀэ 20-м ехьурэ чэзыум хэтынхэу щытгӀэп.

11. Къэралыгъо фэло-фашлэр къафагъэцкӀэ-ным зышыкӀэлъэӀухэрэ тхылъыр регистратиие зашӀырэ пӀалтэр

11.1. Документхэмрэ къэралыгъо фэло-фашлэр къафагъэцкӀэным зышыкӀэлъэӀухэрэ тхылъымрэ почтэкӀэ залӀкӀэхэрэ нэуж зы мафэм къыкӀоцӀ лъэӀур журналым датхэн фае.

11.2. Къэралыгъо фэло-фашлэр къыфагъэцкӀэным зышыкӀэлъэӀурэ тхылъымрэ документхэмрэ ежыкӀэу цыфым зарихьылӀэхэкӀэ, лъэӀур заштгъэ мафэм ар журналым датхэн фае.

11.3. Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зыгъэцкӀэрэ учреждением испециалистэу къалӀкӀэхэрэ тхыгъэхэм Иоф адззышӀэрэм лъэӀу тхылъымрэ документхэмрэ регистратиие ешӀых ыкӀи а мѐфэ шыпкӀэм документхэм яштэнкӀэ пшъэдэкӀыжэ зыхьырэ специалистым ІэкӀагъахъэ.

12. Къэралыгъо фэло-фашлэр зыщагъэцкӀэрэ унэмкӀэ, чэзыум зышежэхэрэ, къэралыгъо фэло-фашлэр къафагъэцкӀэ-нэу зышыкӀэлъэӀурэ тхылъыр зыщыгъэгъэуцорэ чыпӀэмкӀэ, ахэр зэрэзэхэгъэуцорэ шыӀкӀэм, къэралыгъо фэло-фашлэр къафагъэцкӀэнымкӀэ ишыкӀэгъэ документхэм якъэбар зэрыт стендхэмкӀэ шапхъэхэр

12.1. Къэралыгъо фэло-фашлэр зыгъэцкӀэрэ ИофшӀэхэр зычӀэс унэхэм цыфхэр ащырагъэблагъэх.

12.2. Зигугъу къэтшыгъэ унэхэр санитар-эпидемиологиие шапхъэхэм адиштэнхэ фае.

12.3. Къэралыгъо фэло-фашлэхэр афызэхашэ, Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымкӀэ ыкӀи социальнэ хэхъоныгъэмкӀэ и Министерствэ, ащ ичӀыпӀэ органхэм яшъэрылӀэхэр агъэцкӀэхэ зыхьукӀэ, Адыгэ Республикэм ИофшӀэнымкӀэ ыкӀи социальнэ хэхъоныгъэмкӀэ и Министерствэ къыфӀорышӀэрэ учреждениихэм къэралыгъо фэло-фашлэхэр ащызэхашэхэ зыхьукӀэ, 2010-рэ илъэсым мэлылӀфэгъум и 15-м Министерствэм зышӀыгъэ унашъоу N 97-р зытетым диштэу унэхэр этегъэпсыхъэгъэнхэ фае.

13. Къэралыгъо фэло-фашлэр дэгъоу зэрагъэ-цкӀэрэмкӀэ, ар зытефэхэрэм къызӀэкӀагъэхьанхэ алъэкӀынымкӀэ шапхъэу шыӀэхэр

Къэралыгъо фэло-фашлэу «КлэлэцлыкIухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ изэхэщэн ыкIи ахэм япсауныгъэ игъэпытэн» зыфилорэм игъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент

13.1. Къэралыгъо фэло-фашлэм ехыылэгъэ къэбархэр къызIэклагъэхан алъэкIынымкIэ мыщ фэдэ шапхэхэр шыIэх:

1) къэралыгъо фэло-фашлэм ехыылэгъэ къэбархэм икIоу нэлусэ афэшIыгъэныр, ащ хэхъэ:

— къэралыгъо фэло-фашлэр зэхэзыщэрэ организациехэм яхыылэгъэ къэбархэр;

— къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэрэ шыIкIэм ехыылэгъэ къэбархэр;

2) къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэщтым ехыылэгъэ къэбархэр къащызIэклагъэхэ социальнэ фэло-фашлэхэр зэхэзыщэрэ учреждениехэм яунэхэм, телефонхэр, электроннэ амалхэр, вычислительнэ, электроннэ техникэр къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэкIэн хэлэжьэрэ органхэм я Интернет-ресурсхэм къэбархэу къарагъахэхэрэ къызыфагъэфедзэ.

13.2. Унэхэр зэрэзтегъэпсыхэгъэнхэ, ИофшIэныр зэрэзэхэщэгъэн фэе шапхэхэм адистэу къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэкIэн ехыылэгъэ къэбархэр алъэклагъахэхэ, лъэлу тхылхэр къезыхыылэхэрэ рагъэблагъэх.

13.3. Министерствэмрэ социальнэ фэло-фашлэхэр зэхэзыщэрэ учреждениехэмрэ зыдэщыIэхэ чIыплэм ехыылэгъэ къэбархэр, ахэм ятелефонхэр, Иоф зэрэшлэрэ графикыр мы Административнэ регламентым игуадзэу N 5-м къыщытыгъэх, джащ фэдэу ахэр къащызIэклагъэхан алъэкIыщт:

Министерствэм иофициальнэ сайтэу Интернетым исетэ шыIэм (www.mintrud-ra.org зыфилорэм);

социальнэ фэло-фашлэхэр зэхэзыщэрэ къэралыгъо учреждениехэм яинформационнэ стандхэм.

13.4. Къэралыгъо фэло-фашлэр дэгъоу агъэцэкIагъэкIэ алъыгъэ къэралыгъо фэло-фашлэм изэхэщэнкIэ пIалъэу агъэнафагъэхэр къыдлэбгытагъэ зыхъукIэ.

14. Электроннэ амалхэмкIэ къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэхэрэ

14.1. 2011-рэ ильэсым мэлъыфэгъум и 6-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 63-ФЗ-р зытетэу «Об электронной подписи» зыфилорэм диштэу электроннэ амалхэмкIэ къэралыгъо фэло-фашлэр агъэцэкIэн алъэкIыщт.

III. Административнэ Иофтхъабзэхэр

1. Къэралыгъо фэло-фашлэхэр агъэцэкIэхэзэ мы къыкIэлъыкIорэ административнэ Иофтхъабзэхэр зэрахъэх:

а) къэралыгъо фэло-фашлэр афагъэцэкIэнэу документхэр зэраштэхэрэр, лъэлу тхылхэр журналым зэрэдатхэхэрэр, лъэлу тхылхэр къезыхыылэгъэм идело зэрэзэхэгъэуцорэр;

б) къэралыгъо фэло-фашлэр афагъэцэкIэным пае къырахыылэгъэ документхэм зэрахэплъэхэрэр;

в) къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэщтым е ащ игъэцэкIэн зэрэцагъэзыерэм яхыылэгъэ унашъор зэраштэрэр;

г) къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэщтым е ащ игъэцэкIэн зэрэцагъэзыерэм яхыылэгъэ унашъомкIэ къэралыгъо фэло-фашлэр зыфагъэцэкIэнэу къыкIэлъыгъэм макъэ зэрэрагъэIужьырэр;

д) путевкэ зэраратырэр.

1. Къэралыгъо фэло-фашлэр афагъэцэкIэным пае документхэр зэрахыылэхэрэр, лъэлу тхылхэр журналым зэрэдатхэхэрэр, лъэлу тхылхэр къезыхыылэгъэм идело зэрэзэхэгъэуцорэр

1.1. Къэралыгъо фэло-фашлэр къафагъэцэкIэнымкIэ лъапсэ мэхъу ны-тыхэм е законом къыдилыгътэрэ нэмыкI лыкIохэм социальнэ фэло-фашлэхэр зэхэзыщэрэ учреждением мы Административнэ регламентым ия II-рэ раздел ия 6-рэ подраздел ия 6.2-рэ пункт зигугъу къышIырэ документхэр алыгъэхэу зызэрэфагъазэрэр.

1.2. Ны-тыхэр е законом къыдилыгътэрэ нэмыкI лыкIор социальнэ фэло-фашлэр зэхэзыщэрэ учреждением иИофшIэу документхэм яштэн фэгъэзэгъэм зекIуалIэхэкIэ, мы Административнэ регламентым ия II-рэ раздел ия 6-рэ подраздел ия 6.2-рэ пункт зигугъу къышIырэ документхэр зэкIэ екIухэмэ ащ еуплэкIу:

а) къэралыгъо фэло-фашлэр къафагъэцэкIэным ифитыныгъэ яIэмэ егъэнафэ, ны-тыхэм ащыщ горэм е законом къыдилыгътэрэ нэмыкI лыкIом ишыкIэгъэ лъэлу тхылхэр зэхагъэуцонэу игъоу афелъэгъу;

б) лъэлу тхылхэр къезыхыылэгъэр зыщыщыр е лыкIом иполномочиехэр егъэнафэх;

в) документхэу къырахыылэгъэхэр законодательствэм шыгъэнэфэгъэ шапхэхэм адештэмэ еуплэкIу:

документхэм арытхэр зэхэугуфыкIыгъэу тхыгъэхэмэ,

лъэлу тхылхэр къезыхыылэгъэм ыльэкъуацIэ, ыцIэ, ятацIэ, зыщыпсэурэ чIыплэр икIоу тхыгъэхэмэ; документхэм хэцIэнтхуагъэхэр, зэлъэкъоожьыгъэ гушыIэхэр е нэмыкI гъэтэрэзыжыынхэр ялэхэмэ;

документхэр къэлэмкIэ тхыгъэхэмэ;

документхэм арытхэгъэхэр тэрэзэу къыпхынымкIэ зиягъэ къаклохэрэр шыIэхэмэ;

документэу къырахыылэгъэм пIалъэу иIэр икIыгъэмэ еуплэкIу;

г) документхэу къырахыылэгъэхэм якопиехэмрэ яоригиналхэмрэ зэрегъапшэх (ахэр нотариусым къымыгъэшъыпкъэжыгъэхэ зыхъукIэ), ахэр подлинникхэм зэрадиштэрэр атыретхэ, ыIапэ акIедзэжы, Iэ-натIэу ылыгъыр, ыльэкъуацIэ, ыцIэ, ятацIэ ыкIи мафэу затетхэжыгъэр хегъэунэфыкIы.

Документхэм яподлинникхэр лъэлу тхылхэр къезыхыылэгъэхэм аратыжы;

д) лъэлу тхылхэр амытхыгъэ зыхъукIэ е мытэрэзэу зэхэгъэуцогъэ лъэлу тхылхэр къызырахыылэкIэ, ащ изэхэгъэуцонкIэ IэпыIэгъу ареты;

е) къэралыгъо фэло-фашлэр фагъэцэкIэнымкIэ лъапсэу шыIэр егъэунэфы;

ж) мы Административнэ регламентым игуадзэу N 6-м диштэу зэхэгъэуцогъэ лъэлу тхылхэр къызыIэкIэхэрэ мафэм журналым регистрацие шешIы.

Лъэлу тхылхэм документхэр зыштэгъэ специалыстым IэнатIэу ылыгъыр, ыльэкъуацIэ, лъэлу тхылхэм иномер, ар затгыгъэ мафэр шыхегъэунэфыкIы, документхэр зэриштагъэмкIэ распискэ къареты, унашъор аштэнымкIэ пIалъэу шыIэхэр къафызэхефы.

Лъэлу тхылхэм иномер зыдатхэрэ журналым хэушъафыкIыгъэ номер иIэн, зэдэдэгъэн, мыхъур едзыгъэн, социальнэ фэло-фашлэхэр зэхэзыщэрэ учреждением ипашэ ыIапэ кIэдзэжыгъэн фае;

з) къэралыгъо фэло-фашлэр афагъэцэкIэнымкIэ документхэм яштэн тегъэпсыхэгъэ административнэ Иофтхъабзэхэм, лъэлу тхылхэр журналым зэрэдатхэгъэм, лъэлу тхылхэр къезыхыылэгъэм идело къызэрэIуахыгъэм яклэуххэм атетэу лъэлу тхылхэр къалэкIэзыгъэхэгъэм идело зэхэгъэуцэ ыкIи къэралыгъо фэло-фашлэр афэзыгъэцэкIэрэ структурнэ подразделением ипашэ ахэлпгъэнэу документхэр ретых.

1.3. ЗыгорэкIэ къэралыгъо фэло-фашлэр къафагъэцэкIэным телъытэгъэ документхэр почтэкIэ къазыIэклахэхэкIэ, документхэм яштэн фэгъэзэгъэ специалыстым мы Административнэ регламентым ия II-рэ раздел ия 6-рэ подраздел ия 6.2-рэ пункт зигугъу къышIырэ документхэр зэкIэ шыIэхэмэ еуплэкIу.

1.4. ЗыгорэкIэ ишыкIэгъэ документ пстэур къазыIэклахэхэкIэ, документхэм яштэн фэгъэзэгъэ специалыстым документхэр къызыIэкIэхэгъэ мафэм щегъэжыгъэу мэфитыным къыклоцI имыкIурэ документхэр къызэрэтыжыынхэ фаемкIэ тхыгъэу ны-тыхэм, законом къыдилыгътэрэ нэмыкI лыкIохэм макъэ арагъэIу. Документхэу къафарагъэхыгъэхэм почтэкIэ арагъэгъэзэжы.

1.5. Къэралыгъо фэло-фашлэр къафагъэцэкIэным тегъэпсыхэгъэ документхэм яштэнкIэ, лъэлу тхылхэр журналым датхэнхэмкIэ, лъэлу тхылхэр къезыхыылэгъэм идело зэхэгъэуцоннымкIэ ыкIи ахэм ахэлпгъэнэу аратынымкIэ пIалъэр мэфитIу нылэп.

1.6. Къэралыгъо фэло-фашлэр къазэрафагъэцэкIэщт документхэм яштэн зы нэгъырым телъытагъэу такыкIэ 20 нахыбэ тырагъэкIодэнэу шытэп.

2. Къэралыгъо фэло-фашлэр къафагъэцэкIэным пае къырахыылэгъэ документхэм зэрахэплъэхэрэр

2.1. Къэралыгъо фэло-фашлэр къафагъэцэкIэным пае къырахыылэгъэ документхэм ахэлпгъэх документау къырахыылэгъэхэр IэубытыпIэ къызыфащыхэхэ, къэралыгъо фэло-фашлэр къафагъэцэкIэнымкIэ фитыныгъэ яIэмэ ауплэкIуэ.

2.2. Социальнэ фэло-фашлэхэр зэхэзыщэрэ учреждением къэралыгъо фэло-фашлэр зыгъэцэкIэрэм иструктурнэ подразделение ипашэ ары документхэм ахэлпгъэрэр.

2.3. Документхэм зэрахэплъагъэм икIэуххэм атетэу гуадзэу N 1-м диштэу къэралыгъо фэло-фашлэр зэрафагъэцэкIэщтым е гуадзэу N 8-м диштэу къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэкIэн зэрэцагъэзыягъэм яхыылэгъэ унашъом ипроект ащ егъэхъазыры ыкIи социальнэ фэло-фашлэр зэхэзыщэрэ учреждением ипашэ ар реты.

2.4. Къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэщтым ехыылэгъэ унашъом ипроект блэкI имыIэу къэралыгъо фэло-фашлэу лъэпкъэу афагъэцэкIэщтыр зыфэдэр ыкIи ащкIэ пIалъэу шыIэхэр шыхагъэунэфыкIынкIэ фае.

2.5. Къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэкIэн зэрэцагъэзыягъэм ехыылэгъэ унашъом ипроект блэкI имыIэу ащкIэ правовой лъапсэу шыIагъэхэр шыхагъэунэфыкIынкIэ фае.

2.6. Зигугъу къэтшыIыгъэ Иофтхъабзэм изэшIохым мэфI 3 нахыбэ пIэуагъэханэу шытэп.

3. Къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэщтым е къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэкIэн зэрэцагъэзыягъэм яхыылэгъэ унашъор зэраштэрэр

3.1. Мыщ фэдэ Иофтхъабзэр аублэнымкIэ лъапсэ мэхъу социальнэ фэло-фашлэр зэхэзыщэрэ учреждением къэралыгъо фэло-фашлэр зыгъэцэкIэрэм ипашэ къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэщтым е къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэкIэн зэрэцагъэзыягъэм яхыылэгъэ унашъом ипроект къызэрэIэклахэрэр.

3.2. Социальнэ фэло-фашлэр зэхэзыщэрэ учреждением къэралыгъо фэло-фашлэр зыгъэцэкIэрэм ипашэ документхэу къырахыылэгъэхэр еуплэкIу.

3.3. Къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэщтым е къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэкIэн зэрэцагъэзыягъэм яхыылэгъэ унашъом социальнэ фэло-фашлэр зэхэзыщэрэ учреждением ипашэ е ащ ипшгъэрыльхэр зыгъэцэкIэрэр мэфитIуIэ кIэтхэжыынхэ фае.

4. Къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэщтымкIэ е къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэкIэн зэрэцагъэзыягъэмкIэ лъэлу тхылхэр къалэкIэзыгъэхэгъэм макъэ зэрэрагъэIужьырэр

4.1. Административнэ Иофтхъабзэхэр аублэнымкIэ лъапсэ мэхъу социальнэ фэло-фашлэхэр зэхэзыщэрэ учреждением испециалистэу документхэм яштэн фэгъэзагъэм къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэщтым е къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэкIэн зэрэцагъэзыягъэм яхыылэгъэ унашъоу социальнэ фэло-фашлэр зэхэзыщэрэ учреждением ипашэ е ащ ипшгъэрыльхэр зыгъэцэкIэрэр зыкIэтхэжыгъэхэр къызэрэIэклахэрэр.

4.2. Социальнэ фэло-фашлэхэр зэхэзыщэрэ учреждением испециалистэу документхэм яштэн фэгъэзагъэм къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэщтымкIэ е къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэкIэн зэрэцагъэзыягъэмкIэ лъэлу тхылхэр къалэкIэзыгъэхэгъэм телефонкIэ макъэ регъэIу е гуадзэу N 9-м диштэу унашъор зыштэгъэ нэуж мэфитIуIэ нахь мыгужьоу ФГУП-у «Урысыем ипочт» зыфилорэм икIутамэхэмкIэ макъэ арагъэIу.

5. Путевкэ зэраратырэр

5.1. Социальнэ фэло-фашлэхэр зэхэзыщэрэ учреждением испециалистэу документхэм яштэн фэгъэзагъэм лъэлу тхылхэр къыIэкIэзыгъэхэгъэм зы мафэкIэ кIэлэцIыкIухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ рамыгъажьзэ, путевкэр реты.

5.2. Зы нэгъырым административнэ Иофтхъабзэхэр дызэрахъанхэм пае уахътэу агъэнафэрэр такыкIэ 15.

IV. Къэралыгъо фэло-фашлэр зэрагъэцэкIэрэм гъунэ зэрэлафырэ шыкIэр

1. IэнатIэхэм аIутхэм мы Административнэ регламентым ыкIи нэмыкI шэпхэ правовой актхэу къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэкIэнкIэ, джащ фэдэу Iэшъхэтетхэм унашъохэр аштэнхэмкIэ шапхэу шыIэхэр зышыгъэнэфагъэхэм яположениехэр къызэрэдалыгътэрэм гъунэ зэрэлафырэ шыкIэр

1.1. КIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфынкIэ ыкIи япсауныгъэ гъэпытэгъэнымкIэ фэло-фашлэхэр гъэцэкIэгъэнхэм, Iэшъхэтетхэм яунашъохэм япроектхэм ягъэхъазырын атэгъэпсыхэгъэ административнэ Иофтхъабзэу гъэнэфагъэхэр зэкIэлъыкIоу зэрэзэшIуахыхэрэм гъунэ лъызыфырэр социальнэ фэло-фашлэр зэхэзыщэрэ учреждением ипашэ ары.

1.2. Ащ фэдэ административнэ Иофтхъабзэхэр зэрэзэшIуахыхэрэм гъунэ лъафы социальнэ фэло-фашлэхэр зыгъэцэкIэрэ учреждением ипашэ уплэкIунхэр зэхэщэхэзэ ыкIи IэнатIэхэм аIутхэм Административнэ регламентым, Урысые Федерациемрэ Адыгэ Республикэмрэ янэмыкI шэпхэ правовой актхэм яположениехэр къызэрэдалыгътэхэрэр еуплэкIуэхэзэ. Мэзищым къыклоцI ээ ащ фэдэ уплэкIунхэр зэхэщэх.

2. Къэралыгъо фэло-фашлэр икIоу ыкIи дэгъоу агъэцэкIэмэ зэрагъэщIэным пае планым къыдилыгътэрэ ыкIи къыдимылыгътэрэ уплэкIунхэр зэрэзэхашэрэ шыкIэр

2.1. Къэралыгъо фэло-фашлэр икIоу ыкIи дэгъоу агъэцэкIэмэ зэгъэщIэгъэным пае Министерствэм уплэкIунхэр зэхэщэх, лъэлу тхылхэр къезыхыылэгъэхэм яфитыныгъэхэр зэраукъуагъэхэр къыхагъэщы

Къэралыгъо фæло-фаштæу «Кæлæцфыкхæм ягъæпсæфыгъо уахътæ изæхæщэн ыкхи ахэм япсауныгъæ игъæпытэн» зыфиорэм игъæцæкхæнкæ Адыгэ Республикæм Иофшæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкæ и Министерствæ и Административнæ регламент

ыкхи хæукъоныгъæхæр дагъæзыжъы, унашъохэм ахæплъæх ыкхи якомпетенциехэм аблæмыкхæу унашъохæр аштæх, Иæнатæхэм аутхэм яунашъохæмкæ ыкхи ахæр тæрæзæу зæрæзæмыкхæуагъæхæмкæ ятхæаурыхæ тхылъхэм джæуапхæр аратыжъых.

2.2. Министерствæм иофшæн зæрæгъæпсыгъæ планхæмрæ уплæкхæнхæр зæрæзæхищæрæ графикхæмрæ Иæубытыпæ къызыфиштыхæзæ, планхэм атетæу ыкхи лъæу тхылъыр къезыхыллагъæм зыкызæрæфигъæзæрæм тетæу планым хæмытæу Министерствæм уплæкхæнхæр зæхищæнхæ ылтæкхышт.

3. Къэралыгъо фæло-фаштæр афагъæцæкхæзæ унашъоу аштагъæхæмкæ ыкхи тæрæзæу зæрæзæмыкхæуагъæхæмкæ цыфхэм социальнæ фæло-фаштæхæр афызæхæзыщæрæ учреждениехэм ялофышæхэм пшъæдæкхыжъ зæрахъырæ.

3.1. Къэралыгъо фæло-фаштæр афагъæцæкхæзæ унашъоу аштагъæхæмкæ ыкхи тæрæзæу зæрæзæмыкхæуагъæхæмкæ цыфхэм социальнæ фæло-фаштæхæр афызæхæзыщæрæ учреждениехэм ялофышæхэм федеральнæ законодательствæмрæ Адыгэ Республикæм изаконодательствæрæ къащыдæлътæгъæ пшъæдæкхыжъхæр арагъæхъых.

V. Иофышæр тæрæзæу
зæрæзæмыкхæуагъæмкæ,
джащ фæдæу къэралыгъо
фæло-фаштæм игъæцæкхæн
епхыгъæ унашъоу
ащ ыштагъæмкæ
суд Иоф къыхæмыхæзæ
зæрæтхæаурыхæхæрæ шыкхæр

1. Иофышæр тæрæзæу зæрæзæмыкхæуагъæмкæ, джащ фæдæу къэралыгъо фæло-фаштæм игъæцæкхæн епхыгъæ унашъоу ащ ыштагъæмкæ суд Иофыр къыхæмыхæзæ цыфхæр тхæаурыхæнхæ алтæкхышт.

Цыфхэм ясоциальнæ фæло-фаштæхæр зæхæзыщæрæ учреждениехэм ялофышæхэм яунашъохэм, ахæр тæ-

рæзæу зæрæзæмыкхæуагъæхэм афæгъæхыгъæу Министерствæм, министрæм ятхæаурыхылæнхæ алтæкхышт.

2. Судым Иофыр нæмысызæ Иофхæабзæхæр зæрахъанхæмкæ лъапсæ мæхъу цыфхэм закызæрафагъæзæрæ.

3. Цыфхэм ежъ-ежырæу тхыгъæхæр алыгъхæу е жæрылæкæ, джащ фæдæу ялылæкæ закыфагъæзæн алтæкхышт, почтæкæ е электроннæ почтæкæ ятхыгъæ, ятхæаурыхæ тхылъ алæклагъæхæн алтæкхышт.

4. 2006-рæ илæсым жъоныгъуакхæм и 2-м аштæгъæ Федеральнæ законæу N 59-ФЗ-р зытæтæу «Урысые Федерациæм игражданхэм закызæрафагъæзæрæ тхылъхæм зæрахæплъæрæ шыкхæм ехыллагъæ» зыфиорэм, Адыгэ Республикæм Иофшæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкæ и Министерствæ 2010-рæ илæсым жъоныгъуакхæм и 26-м ышлыгъæ унашъоу N 144-р зытæтæу «Къэралыгъо фæло-фаштæу «Адыгэ Республикæм Иофшæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкæ и Министерствæ цыфхэм закызæрафагъæзæрæ тхылъхæм зæрахæплъæрæ» зыфиорэм игъæцæкхæнкæ Адыгэ Республикæм Иофшæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкæ и Министерствæ и Административнæ регламент ухæсыгъæным ехыллагъæ» зыфиорэм диштæу закызæрафагъæзæрæ тхылъхæм ахæплъæх.

Къэралыгъо фæло-фаштæу «Кæлæцфыкхæм ягъæпсæфыгъо уахътæ изæхæщэн ыкхи ахэм япсауныгъæ игъæпытэн» зыфиорэм игъæцæкхæнкæ Адыгэ Республикæм Иофшæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкæ и Министерствæ и Административнæ регламент игуадзæу N 5-р

Адыгэ Республикæм Иофшæнымрæ социальнæ хæхъоныгъæмрæкæ и Министерствæ иучреждениехæу цыфхэм ясоциальнæ фæло-фаштæхæр зыгъæцæкхæхæрæ зыдæшылæ чыпхæм ехыллæгъæ къæбархæр, ахэм ятелефонхæр ыкхи яИофшæн зæрæзæхæщæрæ графикыр

N n/n	Учреждением ыцI	Почтæ адресыр, электроннæ почтæм иадрес, телефоныр
1	Адыгэ Республикæм икъэралыгъо учреждениеу «Цыфхэм социальнæ фæло-фаштæхæр афæзыгъæцæкхæрæ Джæджæ комплекснæ гупчæр»	385600, Джæджæ район, ст. Джæджæ, Лениным иур., 198 8(87779) 9-26-09 e-mail: giag.kcson@mail.ru. Директорыр Жъæжъый Рæмзæн Долэтмырæ ыкхæр. Иофшæн графикыр — сыхъатыр 8.00-м щегъæжъагъæу 16.00-м нæс. Сыхъатыр 12.00-м щегъæжъагъæу 12.45-м нæс зæпыугъо уахът, зыгъæпсæфыгъо мафæхæр — шæмбæтырæ тхæаумафæмрæ
2	Адыгэ Республикæм икъэралыгъо учреждениеу «Мыекъопæ районымкæ цыфхэм социальнæ фæло-фаштæхæр афæзыгъæцæкхæрæ комплекснæ гупчæр»	385730, Мыекъопæ район, п. Тульскæр, ур. Советскæр, 44 8(87777) 5-17-82 e-mail: kcson_mr@mail.ru. Директорыр Попов Олег Владимир ыкхæр. Иофшæн графикыр — сыхъатыр 8.00-м щегъæжъагъæу 16.00-м нæс. Сыхъатыр 12.00-м щегъæжъагъæу 12.45-м нæс зæпыугъо уахът, зыгъæпсæфыгъо мафæхæр — шæмбæтырæ тхæаумафæмрæ
3	Адыгэ Республикæм икъэралыгъо учреждениеу «Адыгæкхалæкæ цыфхэм социальнæ фæло-фаштæхæр афæзыгъæцæкхæрæ комплекснæ гупчæр»	121 385200, Адыгæкхал, Лениным иур., 31 8(87772) 9-29-53. Директорыр Шъхъэлæхъо Вячеслав Мыхæмодæ ыкхæр. Иофшæн графикыр — сыхъатыр 9.00-м щегъæжъагъæу 17.00-м нæс. Сыхъатыр 13.00-м щегъæжъагъæу 13.45-м нæс зæпыугъо уахът, зыгъæпсæфыгъо мафæхæр — шæмбæтырæ тхæаумафæмрæ
4	Адыгэ Республикæм икъэралыгъо учреждениеу «Цыфхэм социальнæ фæло-фаштæхæр афæзыгъæцæкхæрæ Тæхъутæмыкъое комплекснæ гупчæр»	385100, Тæхъутæмыкъое район, къ. Тæхъутæмыкъуай, Лениным иур., 62 8(87771) 9-42-40 e-mail: cson_ta@mail.ru. Директорыр Шъхъэлæхъо Заур Кушыку ыкхæр. Иофшæн графикыр — сыхъатыр 8.00-м щегъæжъагъæу 16.00-м нæс. Сыхъатыр 12.00-м щегъæжъагъæу 12.45-м нæс зæпыугъо уахът, зыгъæпсæфыгъо мафæхæр — шæмбæтырæ тхæаумафæмрæ
5	Адыгэ Республикæм икъэралыгъо учреждениеу «Цыфхэм социальнæ фæло-фаштæхæр афæзыгъæцæкхæрæ Шæуджæн комплекснæ гупчæр»	385440, Шæуджæн район, къ. Хæаурынæхæбл, Шæуджæным иур., 13 8(87773) 9-29-22. Директорыр Къонæ Марыет Долэтбый ыпхæур. Иофшæн графикыр — сыхъатыр 9.00-м щегъæжъагъæу 16.00-м нæс. Сыхъатыр 13.00-м щегъæжъагъæу 13.45-м нæс зæпыугъо уахът, зыгъæпсæфыгъо мафæхæр — шæмбæтырæ тхæаумафæмрæ
6	Адыгэ Республикæм икъэралыгъо учреждениеу «Кхалæу Мыекъуапæкæ цыфхэм социальнæ фæло-фаштæхæр афæзыгъæцæкхæрæ комплекснæ гупчæр»	385000, къ. Мыекъуапæ, Жуковскæм иур., 59, 8(8772) 56-88-93 Директорыр Чернетов Сергей Борис ыкхæр. Иофшæн графикыр — сыхъатыр 9.00-м щегъæжъагъæу 18.00-м нæс. Сыхъатыр 13.00-м щегъæжъагъæу 13.45-м нæс зæпыугъо уахът, зыгъæпсæфыгъо мафæхæр — шæмбæтырæ тхæаумафæмрæ
7	Адыгэ Республикæм икъэралыгъо учреждениеу «Цыфхэм социальнæ фæло-фаштæхæр афæзыгъæцæкхæрæ Теуцожъ комплекснæ гупчæр»	0385230, Теуцожъ район, къ. Пæнæжыкъуай, ур. Октябрьскæр, 19 8(87772) 9-30-85. Директорыр Одæждæкъо Нурбый Азмæt ыкхæр. Иофшæн графикыр — сыхъатыр 9.00-м щегъæжъагъæу 16.00-м нæс. Сыхъатыр 13.00-м щегъæжъагъæу 13.45-м нæс зæпыугъо уахът, зыгъæпсæфыгъо мафæхæр — шæмбæтырæ тхæаумафæмрæ
8	Адыгэ Республикæм икъэралыгъо учреждениеу «Цыфхэм социальнæ фæло-фаштæхæр афæзыгъæцæкхæрæ Кошхæблæ комплекснæ гупчæр»	385400, Кошхæблæ район, къ. Кошхæбл, Джарымæм иур., 5 8(87770) 9-12-03 e-mail: kcson_kosh@mail.ru. Директорыр Хæамырæ Заур Аскæрбый ыкхæр. Иофшæн графикыр — сыхъатыр 9.00-м щегъæжъагъæу 18.00-м нæс. Сыхъатыр 13.00-м щегъæжъагъæу 13.45-м нæс зæпыугъо уахът, зыгъæпсæфыгъо мафæхæр — шæмбæтырæ тхæаумафæмрæ
9	Адыгэ Республикæм икъэралыгъо учреждениеу «Унагъомрæ кæлæцфыкхæмрæ социальнæ Иæпы- гъæу языгъæгъотырæ Красногвардейскæ чыпæ гупчæр»	385300, Красногвардейскæ район, с. Красногвардейскæ, Заринскæм иур., 6 8(87778) 5-31-53 e-mail: kraads159@radnet.ru. Директорыр Адаменко Ларисæ Всеволод ыпхæур. Иофшæн графикыр — сыхъатыр 8.00-м щегъæжъагъæу 16.00-м нæс. Сыхъатыр 12.00-м щегъæжъагъæу 12.45-м нæс зæпыугъо уахът, зыгъæпсæфыгъо мафæхæр — шæмбæтырæ тхæаумафæмрæ

ЮНЫГЪУ-2011-рэ

Псынклэу, чэнагъэ фэмышъоу лэжыгъэр йутхыжъын!

МЭФИПЛЫКІЭ АУХЫШТ

Джыри пчэдыжыпагъэ Теуцожь районымкІэ апэу коцым илхыжынын зыщыфежыагъэхэу кыталогъэ кутырэу Петровым ООО-у «Шанс» зыфилоу дэтым игубгъо гъэбжъухэм тазырэхэм. Чылдэхъгъум дэжъ шылъ мээ гъэкІыгъэм ыкІыб ІэкІыб къэралхэм къашашыгъэ комбайнэ гъожышхом Іоф зэрэшишэрэр къэлъагъо. Псыр зэрыз бочкэшор ыкІи лэжыгъэр комбайнэхэм зракІашышт тележкэр зыпышІэгъэхэ тракторхэри ащкІэ макІох. ТисэмэгубгъукІэ шылъ коц хъэсшхори нэм фэплэкІырэн.

Лэжыгъэшхор кызырәшәлэшт хамәу тыкыздәкІуагъәми ІофшІәхәр шыжәотых. Пхъәнкыпхәхәр, ханцәхәр алыгъәу нәбгыритІүмә сапәр агъәутысәу Іоф ашІә. МыдыкІә унә цыкІоу цытым дэжкІә шхәпІәу шагъәпсыгъэм кышәлут пшәрыхәпІәм бзылфыгъә ныбжыкІә нәгушом пчәдыжышхәри щегъәхызыры.

ХызмәтшІәпІәм итхәмәтә Уджыху Юсыфәу телефонымкІэ тызфитеуагъэр бэрә пәмылгъәу кылохыжы, тиздәгушы-

Ігъу кІәкІ етәгажә.

— Чыгоу дгъэлажъэрэр гектар 500, — ело ащ. — Сә илгъэ 13 хуыгъу мыщ сырипашш, кыхэкІыгъэп лэжыгъэ бэгъуагъэ кытетымыжыжәу. ИлгъэсишкІә узкІәІәбжыым, коцым изы гектар центнер 53-рә кытхыгъагъ. ГъэрәкІо гектар 250-у Іутхыжыгъэм изы гектар центнер 47-рә кытхыгъагъ. Мыгъи тиІофхэр дәйхәп. Коц гектар 200-у тиІәр бэгъуагъә. Тыгъуасә районымкІә апәу хыныгъом тыфежыагъ. Чәшым сыхәтыр зы охуфәкІә комбайнэхэм Іоф ашІагъ. Гектар 30 хуырә хысәу Іутхыжыгъэм гектар тельытәу центнер 50-м еху кытхыгъ. УкыкІо зәхуым укызыбгъукІогъә хысәу гектар 80 хуырә иапәр гектархәу кыложыгъэхэм изы гектар кыкІыгъэр центнер 60-м шлокІы.

Комбайнхәр Красноармейскә районым синыбджәгу кІәләу шылажәхәрэм кысфәгъәкІуагъәх. ТІу мэху, «Нью-Холанд» зыфилорәм фәдәх, яжаткәхэм метри 7,5-рә яшгъомбгъуагъ, ябункер тонни 7 фәдиз ефә. Ахэм анәмыкІәу чыгуы

узэрәдәлэжәшт техникәр зәкІә тиІ. Ахәр ІәкІыб хәгъәгухәм къашашыгъэ закІәхәу сомә миллиони 7,2-кІә тицәфыгъәх. Натрыфымрә тыгъәгъәзәмрә зэрәупхуштхә сеялкәм сомә миллионрә мин 200-рә тефагъ. Трактори 6 тиІ, тІур К-700-х.

Корр.: Уарзәр шъоугъоя, хыпкхәр шъогъәкъә-бзәжъа?

У. Ю.: Былым тиІәп, уарзи тищыкІагъәп. Унагъохәр зыфәе тІәкІур аргъән афәтәшІы, адрә уарзәр зәкІә комбайнэхәм кысәхаупкІатәш, чыгъәшІу папкІәу хысәм кыхатәкъожы. ЕтІанә тракторитІу хыпкыым хәхәш, чышхыашшор сантиметри 10 икууагъәу зәхаупкІатә, рапсыр щытшІәнәу тәгъәхызыры. Мыгъә бжыхәсә гектар 350-рә тпхышт.

Трактор бригадәм иколлектив зэрәхуэрәр нәбгыри 10. Ахәм ащышәу механизаторхәр 6. Анахә чанхәу, чыгуы ренәу зыІә хәлхәр Сергей Бочальниковымрә Сергей Гапоненкәмрә. Ящәнәрәу зищытхәу фәмыухыэрәр игуадәу Тхәркәохәу Аслән.

Ащ ыныбжә илгъэс 40 джыри хуыгъәп. Ары агрономри, инженерри, бригадирри, учетчикри, зәкІә зәдәгъәкІәх.

Корр.: Арәуштәу ләжәхәрәм сыд фәдиза яләжәпкІәр?

— Тимеханизаторхәм мазәм сомә мин 20 ятәты. Ахәм ячІыгу Іаххәр ыпкІә хәмылгъәу афәтәлэжы, ялэжыгъи афәтәшжы, ахыщәри ятәтыжы. Марыба механизаторым ишхәгъәсә типцәрыхыакоу Оле зытет шыпкәр кыуезгъәлоштба, — елош, ащ кәдәжә.

— Уишхәгъәсә имәзә ләжәпкІә тхәпшә?

— Мин 20, — зәхәтәхы джәуапыр.

— Адә шъуичІыгу Іах гектари 5-у шъуфаләжырәм кыкІыгъә ләжыгъәу шъуфащәгъәм кыкІәкІуагъәу тхәпшә кышәуатыжыгъә?

— Сомә мини 105-рә, — ело бзылфыгъәм.

Корр.: Механизаторхәр шъогъәшхәхә?

У. Ю.: ЫпкІә хәмылгъәу ІофшІәгу мафәм шә тәгъашхәх.

Ащ ыуж «некІо, тикоц хысәхәу Іутхыжыхәрәр зыфәдәхәр озгъәлгъәгуштхы» елош, Уджыху Юсыф тырәщәжә. Тыздищәгъәр тыкыако зәхуым, комбайнә гъожышхо зыхәтыгъә хысәр ары. Гектар 80 хуырә коц хысәм итеплә дахә. Лгъәсыхыагъәм фәд, щымыш хәтәп, коцшхыхәхәр онтәгух, фәдә тапә кызымыфагъәр бәшІагъәш, тәгъәшІагъә.

Корр.: Мырәуштәу ләжыгъәр бәгъоным пае шъори зәрифәшәуашәу шъудәлэжыагъ.

У. Ю.: Чыгуы узәрегугъә кызырәтәжыштыр. Агротехникә пәрытәу щыІәр дгъәцәкІагъә. Коц ләпкышІоу «Француз» зыфилорәр ары тпхыгъәр.

Джы кытфәнәжыгъәр коц бэгъуагъәу кәдгъәкІыгъәр игъом чІәнагъә фәмышъоу Іутхыжыныр ары. Хыныгъошхом бгъу пстәумкІи тыфәхызырәу тыфежыагъ. Сыхәтыр 9-м ІофшІәныр етәгажә, чәщыр хәкІотәфә, осәпсыр къехынәу регъәжәфә комбайнитІүмә Іоф ашІә, мафә кәс гектар 50-м кышщымыкІәу кәтәложы. Коцым иугъоижыын ІофшІәгу мәфи 4-кІә тыушты.

НЭХЭЕ Рәмзәп.

Сурәт-репортаж

КомбайниплІ кыыщекІокІы

Рапс хысәу зилхыжынын фежыагъәхәу тызәкІолагъәм комбайниплІ хәт (сурәтым итых). Пчәдыжыпә хызырыш, чәшым къехыгъә осәпсыр тыгъәм «зыІуедзәфә» комбайнхәр ІофшІәным фежыагъәхәп. Ахәм акІәлгырытых хыамәм ләжыгъәр зыщәштхә автомашинхәри.

Бәшә темышІәу зәлгәжәх «Енисейхәр». Рапс хысәу гектар 40 хуырә зәуж итхәу кыкІуыхәу рагъажә фермерәу Алхәо Заурбәч икомбайнхәм. Хәот Тимур ифермер хызмәт-

шІәпІә ІәпыІәгу фәхуынхәу ахәр кыафигъәкІуагъәх.

— Мы хысәр гектар 40 мэху, — ело Коцхәблә районым мэху-мәщымкІә игъәлорышІәпІә ипащәу мыщ тыкызыщәгъә Штымә СултІан. — РайонымкІә анахә комбайнер пәрытәу тиІәхәр мы комбайнхәм атесых, ахәм гъәкәс Іоныгъом щыкІорә зәнәкыкыуныгъәм щысәшІу кышщәгъәлгъә.

Ахәм тарыгушыІәфә автомашинхәри зәлгәжәх. Ләжыгъәр зыбункер из

хуыгъә комбайнәу макъә кызыгъәлурәм фаузенкІы. Ащ гоуцагъә нәмыІәу ләжыгъәкІәу кузовым кытакъоу регъажә.

Комбайнәу кәуцугъәм икабинә кыкІи къехыгъә лы ушгәгъә мылгәгәм текІуалІә.

— Хәт ушыща? — теупчІы комбайнерым.

— Іәшыбәмә сәщыш, сцІәр Асләнбәч, мыр Казбек, сиунәкыош кІал, ІәпыІәгуы сцІ (сурәтым итых).

Автомашинәу рапсыр комбайнәм кыкІәзыщыгъәу хыпкыым кыхәкІыжырәр кәтәгъәу.

— ШапІә Аслән, — ело типучІә джәуап кыритыжызә ащ кыкІыгъә шоферым. — Илгъэ 34-м къехуыгъәу сышофер. ООО-у «Ренессансым» сыщәлажә (сурәт кытетәхы).

Ащ имашинә ыуж титәу тәкІо рапсыр зыдащәрә хыамәу ком-

байнәхәм Іоф зыщәшІәрә чыпІәм пәмычыжәу щытым. Ащы сурәт кыашытетәхы хыамәм ипащәу ләжыгъәу кырашәләрәр зыщәчәрә Бзәсәжә Асфаррә кІә-

ләеджәкІохәу Іоф щызышІәхәрәмрә.

ЛГЪХУСӘЖЪ
Хәаджәртәбый.

Тезыхыгъәр Іәшыгъә Аслән.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ия 20-рэ илъэс ипэгъоки

Пчэгум кьиплъэмэ мэгушIo

Лъэпкъ зэхыхьэмэ пщынэр ащигъэжъынчэу Симболэт Валерий зылъэгъугъэмэ гуцылэ фабэу кыфалорэр макIэп. Икъоджэ гупсэу Улапэ зэригъэлъапIэрэм фэдэу искусствэм уасэу фишлырэр зыми хигъэкIуакIэрэп.

«Адыгеим ибзэпс жъынчхэр» зыфиорэ фестиваль-зэнэкъокъоу бэмьшIэу Мыекъуапэ щыкIуагъэм Симболэт Валерий лауреат щыхъугъ. Апэрэ чIыплэр кышчыдимыхыгъэми, лъэпкъ мэкъамэхэр пщынэм кыригъаIохэ зэхъум Iэгъу кызырэфытеуагъэхэм тигъэгущауагъ. Пщынэр эклищызэ, оредышъоу ыгъэлурэм огулмэ зыредзэ. ПхъэкIычаохэм зэрафэразэр кыхъэщэу нэшIуагъэ яплъы, пчэгур гукIэ кызынеплъыхъэ.

— Къысэдэлурэ цыфхэр сэркIэ лъапIэх. Сэщ нахь Iазэхуи кызышысэгъэхъух. «ХъакIулашэр», «Къэбартэе зэфаклор» анахь сикIэс адыгэ оредышъоу ащыщых. Тифольклор бай дэдэу цыт. Композиторэу Нэхэе Аслан зэригъэфэгъэ мэкъамэхэу «Ислъамыем» кыригъаIорэмэ сядэлурэ,

гупшысэм сызэлъыштэу, адыгэ оредышъор пщынэмкIэ нахъыбэрэ кызгъаIо сIлоигъоу бэрэ кыхъы.

Джырэ уахътэ пщынэо дэгъухэр Адыгеим иIэхэу Симболэт Валерий елътэ. Анахъэу къахигъэщырэр Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу, пщынэо ныбжьыкIэу Мышгъэ Андзаур.

— Уемызэщэу Андзаур уедэлэу. Артистым хэлъын фэе зекIокIэшIыкIэхэр дэгъоу егъэфедэх, — кьелуатэ В. Симболэтым. — Пщынэр дэгъоу «къэбгъэгущыIэным» пае макIэп узэгупшысэрэр.

Хэкум кызыгъэгъэгъыгъэхэм я Мафэ, Адыгэ Республикэм имэфкIэ зэхыхьэхэм, фестивалхэм Симболэт Валерий ахэлажэу зытлэгъукIэ, адыгэм ыгулъэпкъым, республикэм кызырафытеорэр зэхэтэшIэ. Лъэпкъ

искусствэм фэгъэхыгъэ фестивалхэр, концертхэр нахъыбэрэ зэхашэхэ ащ Iлоигъу. КIыргъ Юрэ, Дзыбэ Мыхъамэт, нэмыкIэхэм гуцылэгъу афэхъузэ, ишIэныгъэ хегъахъо. Къуаджэм кыкIызэ иунагъо игъусэу Мыекъуа-

пэ щыкIорэ концертмэ В. Симболэтыр яплъэу тэлъэгъу. Адыгэ Республикэм ия 20-рэ илъэс фэгъэхыгъэ зэхыхьэмэ ахэлэжъэнэу зегъэхъабыр.

Сурэттым итыр: Симболэт Валерий пщынэр егъэжъынчы.

СПОРТЫМРЭ НЫБЖЫКIЭХЭМ ЯПУНЫГЪЭРЭ

ЩысэшIум гугъэр егъэпытэ

Мамырыгъэр гъэпытэгъэным, ныбжьыкIэхэр дэхгъэм фэплугъэнхэм афэгъэхыгъэ Iофыгъомэ къатэгущыIэ тшIлоигъоу Адыгэ Республикэм физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет иотдел ипащэу Ирина Манченкэм гуцылэгъу тыфэхъугъ. Спортымрэ щыIэныгъэмрэ зэрэзэпхыгъэхэр зэригъапшэхэзэ, псэ зыпыт зэлукIэгъумэ ямэхъанэ кыхихыгъэщыгъ.

— Мы илъэсым районхэм, къалэхэм спорт зэнэкъокъоу ащызэхэтщагъэмэ ныбжьыкIэмэ ухъабырыныгъэ дэгъу къащагъэлъэгъуагъ, — еIо Ирина Манченкэм. — Анахъэу тынаIэ зытедгъэтыгъэр кIэлэщыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджапIэхэм защызыгъасэхэрэр щыIэныгъэм нахь куоу зэрэхэтщытхэр ары.

— Спортсмен цIэрыIохэр, тренер-кIэлэегъаджэхэр зэлукIэгъухэм ахэлажъэхэу тырихъыллагъ.

— Районхэм, къалэхэм спортымкIэ япащэхэм зэхэщэн Iофыгъохэр дэгъоу агъэцокIагъэхэу сэлъыгъ. Джэджэ районным едгъэблэгъагъэмэ ащыщ Урысыем спортымкIэ изаслуженнэ мастерэу, дунаим самбэмкIэ Iогъогогъо ичемпионэу, дунаим и Кубок Iогъогогъо кыдзыхыгъэу, Европэм щэгъогогъо идыхъэ медальхэр кызыхыгъэ Алхъо Сыхъатбий. ЗэлъашIэрэ спортсменым кIэлэеджакIохэр Iуагъэх, упчIэ гъэшIэгъонхэр кыратыгъэх.

— Джэджэ станицэм щапIугъ Европэм дзюдоэмкIэ ичемпионэу, дунаим иныбжьыкIэхэм язэнэкъокъухэм апэрэ чIыплэхэр заулэрэ къащыдзыхыгъэ Арсен Галстан.

— Ары. Станицэм щагъэсэгъэ кIалэр дунаим щашIэ. Урысыем

ихэшыпыкIыгъэ командэ хэтэу Олимпиадэ джогунхэу 2012-рэ илъэсым Лондон щыкIощтхэм ахэлэжъэнэу зегъэхъабыр.

— Тренерхэу Игорь Романовым, Адзынэ Алай, Джаджэ и ДЮСШ идиректорэу Кобл Аюбз, нэмыкIэхэм яIофшIакIэ сыда нахь гъэшIэгъон кызышырэр?

— Адыги, урыси, ермэли, нэмыкIэхэри зы бэнэплэ алыргъум щагъасэх. Тренер-кIэлэегъаджэхэр зэгурэлэх, лъытэныгъэ зэфашы. Спортым лъэпкъ зэфэшъхъафхэр зэрэзэфышэхэрэр, мамыр щылакIэм зэрэфипIухэрэр IофшIэным щытэлъэгъу. Зым зыр упчIэжыгъу зэршырэр, зэнэкъокъухэм ахэлэжъэнхэ зыхъукIэ зы машинэм зэдисхэу Мыекъуапэ кызырэкIохэрэр тэлъэгъух. Егъэзыгъэ Iоф кыхъамыхъэу ежъхэм ягукъэкI кыпкырыкIэу зэхыхъэхэ, зэдэлъагъэхэ зыхъукIэ, спортым ипIуныгъэ мэхъанэ зыкызырэлъыгъэр нафэ.

— Кошхъэблэ районым шэн-хэбзэ дахэхэр щызэрахъэх. Физкультурэмрэ спортымрэ апыщагъэхэм уарыгушхонэу цыт.

— Тарихъ гъэшIэгъон Кошхъэблэ районным иIэр. Ащ шъхъафэу утегушыIэн фаеу сэлъыгъ.

— Атлетикэ онтэгъумкIэ тренерэу Дзэгъэщтэ Хъа-

джэбий, Олимпиадэ джогунхэм ячемпионэу Чыржын Мухъарбий, джырэ уахътэ Сихъу Рэмзанэ Мыекъуапэ щэпсэу, Урысыем изэнэкъокъухэм ахэлажъэ. ФутболымкIэ узыщытхъун плъэкIыщтхэм ащыщых Сэнацкъо Владимир, Тэтэр Нурбий, Нэгъой Юрэ, Хъакъунэ Нурбий...

— Кошхъэблэ районным ифутбол командэ Адыгеим ичемпион зэп зэрэхъугъэр. Къуаджэхэм яныбжьыкIэхэм якъулайныгъэ хагъэхъон альэкIыщт. Тренер-кIэлэегъаджэхэм опытуэ яIэм тыщыгъуаз. Хъакъунэ Нурбий педагогикэ шIэныгъэхэмкIэ доктор, профессор, Краснодар ифутбол командэ ипащэу Премьер-лигэм Iоф щешIэ.

— Красногвардейскэ, Теуцожь, Тэхутэмькыое, Шэуджэн районхэм, Адыгэкъалэ физкульту-

рэмкIэ ыкIи спортымкIэ ягъэхъагъэхэм нэмыкI мафэ тытегушыIэн. ШъузыгъэгумэкIырэ Iофыгъохэм ягугъу тэгъэшIыба.

— Ауужырэ илъэсхэм футбол ешIапIэхэр тикъалэхэм, къуаджэхэм къащызэIуахыгъэх. Аныбжь емылгытыгъэу зэнэкъокъумэ ахэлажъэрэмэ япчъагъэ хэхъо. ЩыIэныгъэм кызыригъэлъагъорэмкIэ, тренер-кIэлэегъаджэхэу ясэнэхъат хэшIыкI физиIэхэр тищыкIагъэх.

— Спортым ныбжьыкIэхэр хэпцэнхэр Iоф кызырыкIоу слъытэрэп.

— Тутын ешIохэрэр, аркъым, кIэным апыщагъэхэр кытхэтых. Гъогу дэим ныбжьыкIэхэр зыгъэхэкIэ, кытещыжыгъуаех. Арышъ, лъэхъаным тыкыщымынэу, нахь тэрэзэу къэпIон хъумэ, уахътэм ыпэ титэу Iоф тшIэн фае.

— Щысэ зытырахын яIэба?

— НыбжьыкIэр ебгъэзыныр арэп тэ тызыпылтыр. Лъэшэу тыфэраз тренерэу Къэлэщъо Аскэр. Мыхъо-мышлагъэхэр зезыхъэщыгъэ ныбжьыкIэхэр спорт обществэу зыпащэм ыштагъэх. Зэреджэхэрэм лъэплъэ, полициер иIэпылэгъоу кIалэхэр шIум, дэхъагъэм фенIух. Зэнэкъокъухэм ахэлэжъэрэ ныбжьыкIэхэм ермэлхэр, урымхэр, адыгэхэр, урысхэр, нэмыкIэхэри ахэтых. Апэрэ чIыплэхэр кызыдаыхыкIэ, Урысыем ыкIи Адыгеим ябыракъхэр зэнэкъокъухэм ащагъэбыбатэх. АР-м физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет итхъаматэу Хъасанэкъо Мурат тапэкIи зэхаштэ зэлукIэгъухэм тащигъэгъозагъ. Тилофхэр нахъышIу хъушгъэху тэгугъэ.

— Шъуигухэлъхэр кыжъудэхъунхэу шъуфэсэлэ.

— Тхъауегъэпсэу.

Сурэттым итыр: Ирина Манченко.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Къыдзыхъагъэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIа зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестыанскэр, 236

Редактор шъхъаIэм ипшъэрылхэр зыгъэцакIэрэр иапэрэ гуадзэу АУЛБЭ Руслъан

Редактор шъхъаIэм игуадзэр — пшъэдэкIыж зыхырэ секретары ХЪУРМЭ Хъусен

ПшъэдэкIыж зыхырэ секретары нэпшIэкъуй Заур

Редакциер зылдэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
применнэр:
52-16-79,
редактор шъхъаIэм иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкIыж зыхырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэIорышIапI, зэраушыхъатыгъэ номерыр **ПИ №10-3892**

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4306

Индексхэр 52161 52162

Зак. 1774

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00

НэкIубгъор зыгъэхъабырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.